

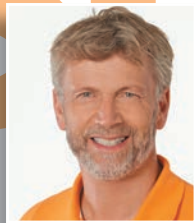

SKKERROE- NYT

Danske Sukkerroedyrkere orienterer

- 3** Prisaftale sikrer flot kontrakttegnning for 2024
- 4** Monitering af skadedyr 2023
- 8** Joakim Herrström – ny forsøgschef for NBR
- 10** Bedebladlus – undersøgelse af alternative værtsplanter til integreret bekæmpelse
- 14** Andrius Hansen Kemezys – ny medarbejder hos NBR
- 14** Husk af få luget Kinajute i roemarkerne
- 16** ROEDAGEN 2023 – mange gæster, flot vejr og masser af faglig information
- 21** Aftaler om kontraktvilkår og roepris – for konventionelle og økologiske roer
- 22** Mindeord, Cai Vilhelm Marcussen
- 24** Store investeringer på fabrikkerne presser kampagnestarten
- 26** Dyrkeren skriver: Tørken har sat sine spor på afgrøderne
- 30** Godt nyt fra Primær Færdsel – løsning vedr. kørsel med bæltter samt lange og oversize motorredskaber på vejene
- 32** Kloden Rundt: Liberaliseringen af EU's sukkerordning har udfordret og krævet omstillinger på Mauritius
- 34** Sukkerroeafigtsfonden – opslag for ansøgninger til projekter i 2024
- 34** Mindstøtten for Erhardt Frederiksen

Elo West Larsen
Konsulent,
KWS Scandinavia

Verden går agurk og vejret bananas

Mange ting synes at blive meget mere flygtigt for tiden. Det er som om det hele ikke rigtigt er som det var engang. Klimaet er gået bananas over sommeren, både i syd og i nord. Krig og elendighed er en del af Europas virkelighed og priser på korn og indsatsfaktorer ramler op og ned.

Det bedste roear nogensinde...

Bliver det formentlig ikke til, den meget sene såning i 2023 har sat sit spor og afspejles da også i årets første prøveoptagninger foretaget i begyndelsen af august.

Uden at det skal nævnes som noget positivt, er det jo et faktum, at andre afgrøder end roer har været påvirket nok så meget af den tørre og varme periode i maj/juni. Juni måned satte som bekendt rekord i solskinstimer.

Juli måned blev til gengæld den vådeste juli nogensinde med mere end dobbelt så meget nedbør som normalt for denne måned. Og det var ikke noget godt indslag til en begyndende høst. Ydermere har nedbør og blæst forårsaget noget spild af kerner og frø i korn og raps.

Men roerne gror og de gror. Så med en mere og mere uforudsigelig vækstsæson, er det nok ikke nogen dårlig ide at holde fast i roerne som en del af sædskiftet.

Roearealet er svagt stigende

Og sådan ser det også ud for markplanerne 2024. Det har tilsyneladende været lettere for sukkerfabrikken end de seneste år at få tegnet et tilstrækkeligt roeareal og i Sverige er roearealet til 2024 ligefrem overtegnet og forventes reduceret.

Sukkerfabrikkerne står foran investeringer i forbindelse med omstilling til gasfyring og to biogasanlæg, som skal bidrage til at det dansk producerede sukker, forbedrer sin profil for bæredygtighed og CO₂-aftryk.

Sukkerprisen er fortsat på et stabilt højt niveau og det afspejler sig heldigvis i fornuftige afregningspriser på roer, hvor der nu i kontraheringen er forskellige kontraktmodeller at vælge imellem.

Lad alt dette være et positivt indslag for roerne, og lad os være glade for roerne!

Aktuelt i marken

På trods af en historisk sen roesåning står roerne fornuftigt derude med en fin og intakt bladmasse. Der er således gode forudsætninger for en fornuftig sukkerdannelse over efteråret.

De fleste har formentlig udført første sprøjtning mod svampe og er i gang med at overveje anden sprøjtning – sprøjtninger, som er nogle af de bedst betalte traktortimer man kan komme i tanke om inden for moderne roedyrking.

En af årets udfordringer er blevet sent fremkommende højt voksende ukrudt, som desværre ses i rigtig mange marker. En nyudviklet ukrudtsoptrækker er inden for de seneste uger afprøvet i beskidte roemarken. Roeoptrækkeren kunne i sin første sæson lånes uden beregning. Måske der var flere marker, som kunne tåle en tur.

Og så er det bare at vente på tilvækst og sukkerindlejring, så kommer det nok slet ikke til at gå så galt endda. Selvom vi måske ikke oplever det bedste roear nogensinde kan roerne stadig blive den bedste afgrøde nogle steder. Alt er som bekendt relativt.

Og lige om lidt...

Ja, så brager en helt ny roesæson straks derudaf. Nogle firmaer er allerede begyndt at markedsføre sorter på de tidligst modtagne forsøgsresultater (fremspiringstallene). Men husk, det der er vigtigt, er hvor meget sukker du kan vride ud af hver eneste hektar med roer.

Verden går agurk, klimaet bananas, men roerne gror – også til næste år.

Roesorter

Udgivet af
KWS Scandinavia A/S

SELMA KWS
EVALOTTA KWS
DAPHNA
FENJA KWS
CASCARA KWS
GABRIELA KWS
FABIENNA KWS
MIRACULA KWS

AgroService Manager
Annette Hansen Tilsted
Tlf.: 4040 7085
annette.tilsted@kws.com

Kontakt:

KWS Scandinavia A/S
Kongensgade 16
4800 Nykøbing F.
Tlf.: 2020 1516

elo.larsen@kws.com

kws.dk
mykws.dk
kwswebshop.dk

SukkerroeNyt

Udgivet af
Danske Sukkerroedyrkere
Axelborg, Axeltorv 3,1.
1609 København V
Tlf.: 2724 5609
E-mail: ks@lf.dk
www.danskesukkerroedyrkere.dk
ISSN: 1395-136X
ISSN: 2245-9391 (online)

Ansvarshavende redaktør:
Klaus Sørensen

Redaktionsudvalgsmedlemmer:

Gdr. John Reese Jensen
Slagelse, tlf. 2859 4244

Godsejer Helge
Danneskiold-Samsøe
Solledst, tlf. 5494 4102

Gdr. Daniel Nøhr Andersen
Stege, tlf. 3124 0199

Gdr. Jesper Strange
Nykøbing F, tlf. 2180 5145

NBR Nordic Beet Research
Forsøgschef Desirée Börjesdotter
Sofiehøj
Højbygaardvej 14
DK-4960 Holeby
www.nordicbeet.nu
Tlf: +45 5469 1440

Annoncer:

Redaktør Klaus Sørensen
Tlf. 2724 5609
Mail: ks@lf.dk

Opsætning og tryk:
vestergaards.com

Bladet udkommer fire gange om året: februar, april, august og december måned. Det sendes til alle sukkerroedyrkere med kontrakt på levering af sukkerroe til Nordic Sugar og distribueres gennem postvæsenet.

Oplag: 1.200

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tekst til forsidesannonce:
Sesvanderhave demomark
i Radsted.

Prisaftale sikrer flot kontrakttegning for 2024

Troels Frandsen,
formand Danske
Sukkerroedyrkere

Som sukkerroedyrkere skal vi glæde os over den positive situation for sukkerroeproduktionen for tiden. Efter nogle lidt svære år efter kvoternes ophør i 2017 med overproduktion af sukker oplever vi i disse år et mere balanceret marked, hvor produktion og forbrug af sukker har fundet en bedre balance. Sukkermarkedet er for tiden stærkt med en god indtjening til følge hos vores sukkervirksomhed. Nordzucker/Nordic Sugar har gennem de nuværende og kommende års store planlagte investeringer i de danske fabrikker også klart signaleret, at de vil sukkerproduktionen her i landet – nu hvor afklaringen om gasledningen har skabt ro om den fremtidige energiforsyning og den politisk krævede grønne omstilling for fabrikkerne. Alt i alt giver det en styrket tro på en fortsat stærk dansk roe- og sukkerproduktion, selvom vi også kæmper med udfordringer som f.eks. færre og færre tilladte bekæmpelsesmidler til roemarken.

Aftale om økologiske roer for de kommende 3 år

Vi har her i Danmark opbygget en kreds af dygtige økologiske dyrkere, som leverer en stabil produktion til Nordic Sugar. I nogen tid har fremtiden for den økologiske roeproduktion været uafklaret, men i begyndelsen af maj måned landede Danske Sukkerroedyrkere og Nordic Sugar en ny aftale for de økologiske roer, som sikrer vilkårene for de kommende 3 år. Aftalen har vores økologiske dyrkere taget godt imod, og de har kvitteret med kontrakttegning af et økologiske roeareal i en størrelse, som Nordic Sugar ønskede.

Prisaftalen på konventionelle roer for 2024 med pristillæg til 2022- og 2023-roerne

Prisaftalen mellem Danske Sukkerroedyrkere og Nordic Sugar på de konventionelle roer afspejler et langt og konstruktivt forhandlingsforløb, hvor begge parter har bragt ønsker på bordet, hvor det har krævet kompromisser at nå en aftale. Nordzucker/Nordic Sugar befinder sig indtjeningsmæssigt i en god periode grundet den høje sukkerpris. Vi har fra bestyrelsen i Danske Sukkerroedyrkere været meget fokuseret på, at I som dygtige og engagerede roedyrkere via den nye prisaftele sikres en fair andel af den øgede indtjening, som sukkervirksomheden har opnået sidste år og forventeligt også opnår i indværende år.

Det har resulteret i pristillæg, ”top-up”, til kontrakterne på de allerede leverede roer i 2022 og på de kommende roer i 2023-kampagnen. Pristillæggene tilfalder således de dyrkere, som har været og er med til at tjene pengene til Nordic Sugar her i deres gode regnskabsår. Nordic Sugar er dog kun gået med til

at udbetale de ekstra penge til roerne på de gamle kontrakter efter princippet ”noget for noget” – pristillæggene er for den enkelte dyrker således bundet op på gentegning af kontrakten til 2024.

Prisaftalen endte med 4 mulige kontrakttyper. De velkendte 1-årige med hhv. fast pris og variabel pris, hvor priserne blev fastholdt uændret i forhold til 2023. Desuden havde vi fra Danske Sukkerroedyrkere et stort ønske i forhandlingerne om igen at kunne tilbyde en flerårig kontakt, hvor resultatet blev en 2-årig kontrakt. Den future-baserede Czarnikow kontrakt, som første gang blev tilbudt til 2023-prisaftalen, indgår ligeledes i kontraktmulighederne for 2024.

Udover priser og kontrakttyper bruger vi også forhandlingsforløbet til at kigge vores øvrige aftalesæt med Nordic Sugar igennem. Herunder har vi bl.a. ud fra erfaringer fra sidste års afslutning af kampagnen præciseret, at optagning af roerne skal være afsluttet og roerne tilmeldt til dækning senest den 10. december, hvis man som dyrker vil være dækket ind under vores nye kollektive forsikringsmodel vedr. dårlige roer.

Fra Danske Sukkerroedyrkere havde vi gerne set, at prisaftele var afsluttet lidt tidligere med et større vindue til kontrakttegning, men forhandlingsforløbet krævede til slut lidt ekstra tid, for at vi kunne slutte aftalen.

I bestyrelsen for Danske Sukkerroedyrkere er vi meget glade for, at I dyrkere har taget positivt imod aftalen og har leveret en kontrakttegning, som fylder vores to sukkerfabrikker. Som Nordic Sugar formulerer det, er facit for kontrakttegningen ”yderst tilfredsstillende” – tak!

Ny kampagne venter

Foråret var langsomt om at komme, og roesåningen kom sent i gang. Herefter fulgte en historisk lang tør periode i maj-juni, hvor roerne, forholdene taget i betragtning, dog evnede at klare sig fornuftigt igennem tørken. Under de tørre forhold var det dog vanskeligt at få ukrudtsmidlerne til at opnå den optimale effekt, og nogle marker står tilbage med lidt udfordringer med melder.

Øjeblikbilledet fra den tidlige prøveoptagning i begyndelsen af august viser et resultat under gennemsnit af de tidligere år, men med sommerens medgang for roerne med tilpas nedbør kan roerne med de rette vilkår frem til roehøsten sagtens nå et fint udbytte.

Inden længe venter en ny kampagne. Jeg ønsker for alle, at roehøsten vejrsmæssig får medvind og bliver udbytterig – det fortjener alle, ikke mindst med baggrund i en lidt vanskelig høst af frø, raps og kornafgrøder.

Monitering af skadedyr 2023

View over sortsforsøg med foder- og energiroer hos Tystoftefonden.

Erhvervs-PhD
studerende
Nika Jachowicz,
NBR Nordic
Beet Research

Projektleder
**Anne Lisbet
Hansen**,
NBR Nordic
Beet Research

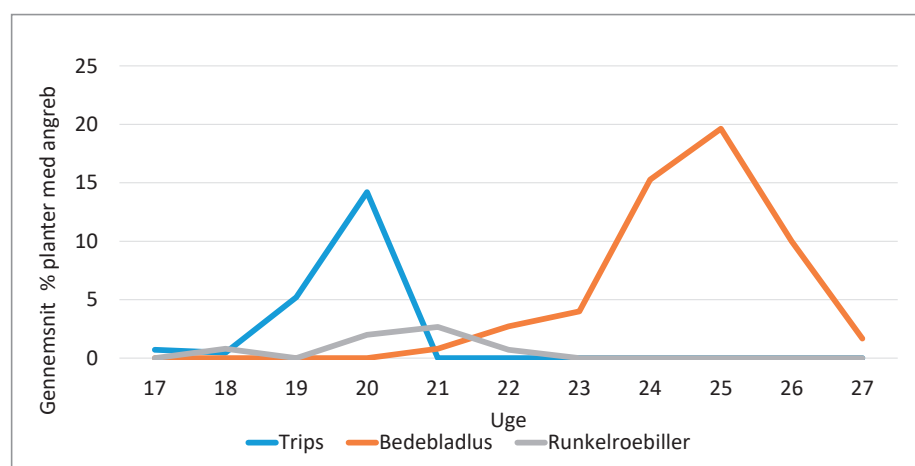
I 2023 blev hele dyrkningsområdet tilsået med Force-bejdsede sukkerroer. Force-bejdsning beskytter mod jordboende skadedyr under fremspiring, men beskytter ikke de grønne dele af planten over jorden. Derfor kunne der i indeværende sæson eventuelt blive behov for supplerende insekticidspørgtninger, hvis forekomst af skadedyr oversteg bekæmpelsestærsklen. Formålet er kun at bekæmpe skadedyr ved konstateret behov, for dermed at skåne nyttedyr samt at minimere omkostninger og

unødvendig brug af insekticider. Derfor har det været vigtigt nøje at følge forekomsten af skadedyrene. Forekomst og varsling har fra april til juli kunnet følges på sukkerroer.nu, AgriPortal App og i SEGES registreringsnet.

Monitering og varsling

For at følge forekomst af skadedyr og varsle for eventuelt bekæmpelsesbehov har Nordic Sugar Agricenter og NBR monitoreret i 15 Force-bejdsede marker, fordelt på Lolland, Falster, Møn og

Syd- og Vestsjælland. Med samme metode har der tilsvarende været monitoreret i det svenske dyrkningsområde i 16 marker. Alle marker blev monitoreret en gang om ugen fra sidst i april indtil medio juli. En parcel blev afsat i hver mark, hvor der ikke blev behandlet med insekticider. Hvis marken skulle behandles mod skadedyr, blev der anlagt yderligere en parcel, hvor effekt af behandling kunne følges. Samtidig blev plantebestand, jordfugtighed og skorpe noteret.

Figur 1. Gennemsnitlig procent angreb af tidlige skadedyr (trips og runkelroebiller) samt bedebladlus ved monitorering 2023 DK.

Trips og tidlige skadedyr

Trips (*Thrips angusticeps*) har vist sig at være et af de hyppigst forekommende skadedyr fra roernes kimbladstadiet og frem til 4-6 bladstadiet. I år fandt vi trips i 10 af de observerede marker, men angrebene var alle steder under bekæmpelsestærsklen (figur 1 og 2).

I Sverige blev trips observeret med svag forekomst på få planter i tre marker.

Trips kan medføre deformede roeplanter i de tidlige vækststadier, og frem til 4-6 bladstadiet. De suger saft fra undersiden af de unge blade, hvilket resulterer i fortykkede, indadrullede blade, sølvfarvede bladundersider og røde hjertesked (foto 1). Trips kan især ved tørre forhold også suge på planternes kimstængel ved jordoverfladen, og dermed forårsage mørke indsnævrede kimstængler. Derfor er det vigtigt at grave et par planter op for at se efter skader fra trips. Skader af trips kan også forårsage sekundære svampeangreb, især når kimstænglen skades. Bekæmpelse af trips kunne i indeværende sæson foretages med pyrethoidet Lamdex.

Bid fra runkelroe-biller (*Atomaria linearis*) kunne findes i fem marker i monitoringen, men det var sene og svage angreb uden behov for bekæmpelse. I Sverige var der kun runkelroe-biller på en af de monitorerede marker. Runkelroe-biller er meget små (1,3-1,5 mm) brune biller, som gnaver i kimstænglen under jordoverfladen og efterlader et karakteristisk sort, rundt bide-mærke (foto 2). Under lune forhold bevæger billerne sig op i hjerteskedet og kan give deformede planter. Runkelroe-biller skader ikke roeplanterne efter 4-6 bladstadiet. Runkelroe-biller overvintrer i roemarken og er et kraftigt "sædskifte-skadedyr". Angreb reduceres ved at have 2-3 år mellem roer på samme areal.

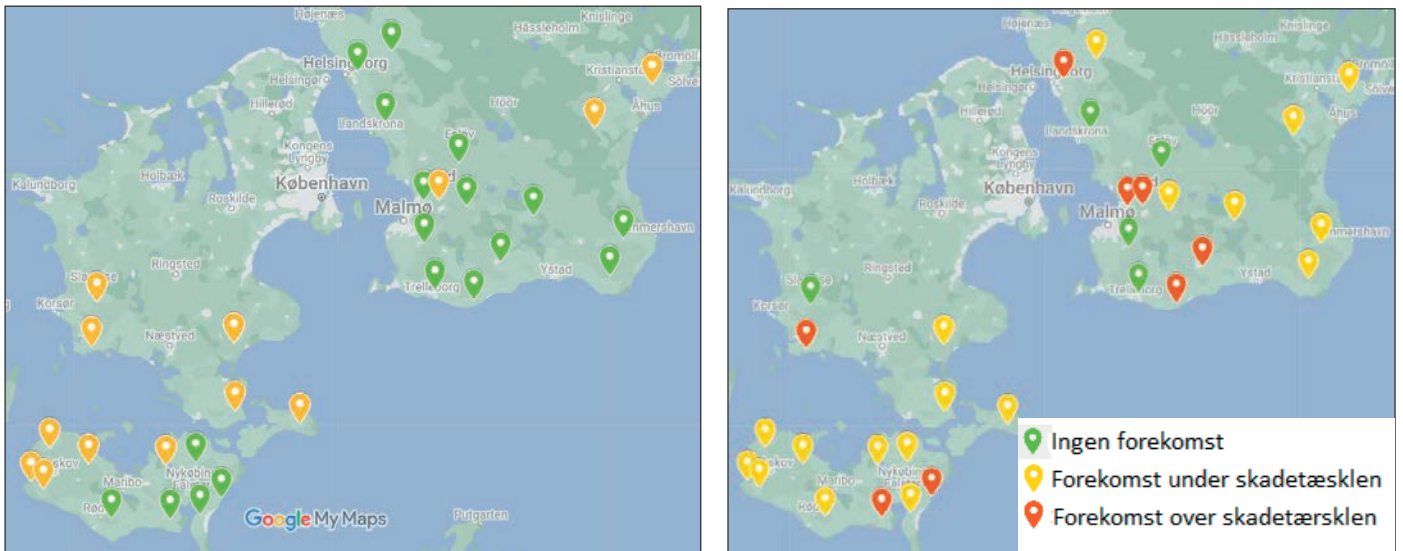
Foto 1. Eksempler på planter med svage skader af trips, 2023.

Foto 2. Gnav af runkelroe-biller kan ses på kimstængelen (venstre). Runkelroe-biller kan i lunt vejr ses kravle på bladene og kan genere hjerteskedet, så bladrande bliver røde, og bladene kan blive deformede (højre).

I Danmark fandt vi ingen angreb af jordlopper. Jordlopper gnaver 1-2 mm store huller i bladene. Desuden blev der set meget få angreb af bedefluelarver og deres resulterende minering af bladene. I det svenske dyrkningsområde blev der registreret svage angreb af

jordlopper på fem lokaliteter. På tre lokaliteter blev der i Sverige registreret minering i bladene, som følge af gnav fra bedefluelarver, hvoraf der var et enkelt sted ved nordøst kysten med forekomst over bekæmpelsestærsklen.

Figur 2. Forekomst af trips (venstre) og bedebladlus (højre) i skadedyrsmonitoring 2023 i Danmark samt Sverige.

Bedebladlus

Fra midten af juni kunne kolonier af sorte bedebladlus (*Aphis fabae*) observeres i de fleste monitoringsmarker, og i tre marker var bekæmpelsestærsklen overskredet. I Sverige kunne de sorte bladlus findes i de fleste marker, og bekæmpelse blev anbefalet i fem monitoringsmarker. Bekæmpelsestærsklen for bedebladlus overskrides, når mere end 50 procent af planterne har begyndende kolonidannelse (en koloni består

af minimum 10 bedebladlus). De sorte bedebladlus sidder i hjerteskuddet og på undersiden af bladene. Under gunstige lune og tørre forhold opformerer bladlusene kraftigt. Bladlusenes sugning af plantsaft medfører sammenkrøllede blade, foto 3. Bekæmpelse af bladlus kunne i denne sæson foretages med insektmidlerne Teppeki og Pirimor 500 WG, og desuden var det muligt at anvende Movento SC 100 (godkendt til mindre anvendelse i 2023).

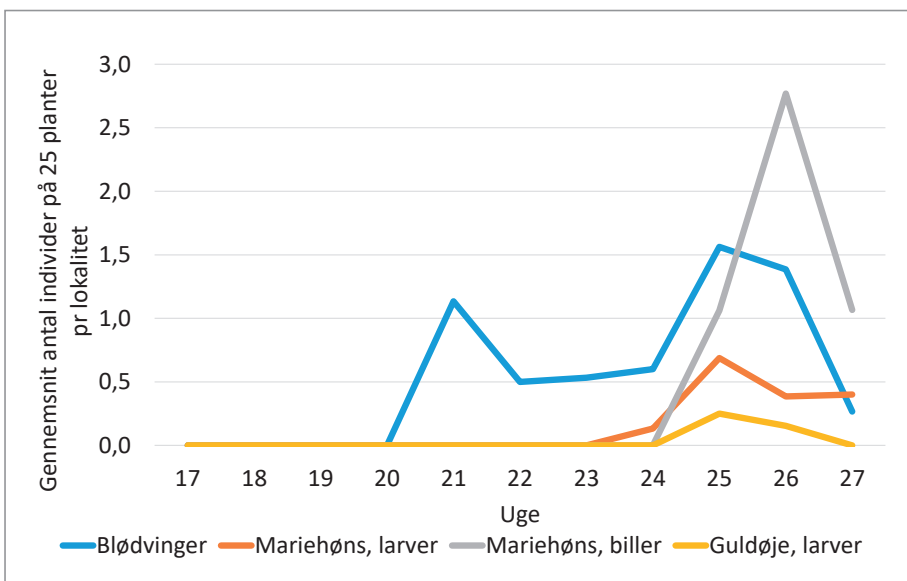
I slutningen af juni var angrebet af de sorte bladlus aftagende, dels som følge af et vejrskifte til kølige og våde forhold og dels på grund af parasitering fra svampe og snyltehvepse.

Der blev ikke fundet ferskenbladlus (*Myzus persicae*) i monitoringsruten i 2023. Kun forsvindende få individer blev set på enkelte planter midt i juni, og der kom ingen decideret forekomst af ferskenbladlus i 2023 i det danske dyrkningsområde. I Sverige blev ferskenbladlus kun fundet et enkelt sted, hvor forekomsten var under bekæmpelsestærsklen. De grønne ferskenbladlus ses med enkelte individer eller i mindre kolonier på undersiden af de mellemstore blade. Faren ved ferskenbladlus er, at de kan overføre virusgulsot til roerne, som kan give væsentlige udbyttetab til følge.

En geografisk oversigt over de to hyppigst forekommende skadedyr i 2023, trips og bedebladlus, ses i figur 2 for dyrkningsområdet i Danmark og Sverige.

Nyttedyr

I 2023 var registrering af forekommende nyttedyr for første gang inkluderet i monitoring af insekter, figur 3.

Figur 3. Gennemsnitlig antal nyttedyr per lokalitet i 2023.

Blødvinger, også kaldet soldaterbiller (*Cantharis lateralis*) var de første nyttedyr, som kunne findes i marken. De kunne findes allerede sidst i maj, lang tid før de første bladlus blev registreret. Senere på sæsonen var der mange mariehøns, både voksne og larver, på roeplanterne, *foto 3*. Populationer af mariehøns voksede stærkt i takt med, at populationen af bladlus også steg. I slutningen af juni kunne der findes nogle få guldøjelarver i monitoringsmarkerne. De nævnte nyttedyr lever af bladlus, og deres forekomst bidrager til at forebygge, forsinke eller begrænse antallet af bladlus i sukkerroerne. Insektmidler kan have uønskede bivirkninger på nyttedyr, og derfor skal unødvendige sprøjtninger undgås for dermed at skåne de naturlige fjender. ■

Foto 3. I 2023 kunne der observeres sorte bedebbladlus i sukkerroemarkerne; der var dog stor variation i angrebets størrelse mellem marker. I nogle marker forekom bedebbladlus kun i planter langs markkanten. I planter koloniseret med bedebbladlus kunne der observeres mange mariehøns i alle udviklingsstadier. En mariehøne, både som larve eller voksen, kan æde op til 50-100 bladlus om dagen.

NYHED:
Nu også med mulighed for optagning med 9-rækket bord + 6-rækket bord med oppeljhjul.

DALMOSE VOGNMANDSFORRETNING

En del af HJ Gruppen

- Optagning af roer på Syd- og Vestsjælland samt på Møn med meget erfarne og kompetente chauffører
- Vi kører med 4 stk. 3-akslet Ropa optagere, hvoraf 2 stk. har sidebånd for opsamling af roetoppe og 2 stk. selvkørende frakørselsvogne med sideafløsning
- Vi tager også roer op på 45 cm rækkeafstand
- Roesåning med 3 stk. 18 rk. med mulighed for placering af fast og flydende gødning
- På maskinerne er der sektionsslukke for at undgå overlapning
- Radrensning med mulighed for båndsprøjtning på både 12 rk. og 18 rk. Vi kører med kamerastyring, GPS og sektionshævning

HJ Gruppen | Dalmose Vognmandsforretning

Lundsgårdsvej 5 | 4261 Dalmose

Tlf. 58 18 81 15

Ring til Kenneth: 31 45 93 81
eller Henrik: 40 25 89 97

hjgruppen.dk

Joakim Herrström – ny forsøgschef for NBR

Joakim Herrström tiltræder den 1. september som ny forsøgschef for NBR. Han kommer til at arbejde i både Danmark og Sverige. Sortsafprøvningen for begge lande kommer til at ligge på hans bord.

Den 1. september tiltræder Joakim Herrström som forsøgschef for NBR og kommer med mere end 25 års erfaring indenfor sukkerroer. Joakim ser frem til arbejdet ved NBR med en gruppe af kompetente kolleger og sammen med industri, dyrkere og interessenter fortsætte arbejdet med at udvikle sukkerroedyrkingen.

Joakim er født og opvokset i Ystad, har studeret plantefysiologi og genetik i Växjö og Lund, men har derefter boet næsten 25 år i Landskrona, med et arbejdsliv indenfor sukkerroer. Arbejdet har primært været indenfor planteforædling med ansvar for udvikling af kommercielle sorter og senere også med forsknings- og forædlingsstrategi ved DLF Beet Seed.

– Mit job har givet mig mulighed for at arbejde med roedyrking og forædling over hele verden. Ved at lede og drive forskningsprojekter har jeg været i stand til at bidrage til udviklingen af nye og forbedrede roesorter, der opfyl-

der dyrkernes og industriens specifikke behov.

Joakim har gennem tiden opbygget et omfattende netværk inden for både industrien og universitetsverdenen. Dette netværk strækker sig ikke kun inden for Norden, men også globalt. Ved at samarbejde med forskere, eksperter og dyrkere over hele verden har han udvekslet viden og erfaringer, og dermed hele tiden været opdateret på de seneste trends og innovationer indenfor roedyrking.

– Man finder mig som regel i nærheden af marken, med støvler på og med en brændende interesse for at forbedre

sukkerroedyrkingen, og det gøres bedst blandt dyrkerne, industrien og samarbejdspartnere. Jeg er altid nysgerrig efter at udforske nye metoder og teknikker til at optimere dyrkingen og øge udbyttet. Mit mål har været at bidrage til en bæredygtig og succesfuld sukkerroeindustri, og det ser jeg frem til at kunne fortsætte med hos NBR.

Joakim er stolt over de fremskridt og resultater inden for roedyrking, der allerede er opnået med en kontinuerlig udbyttetigning i vores afgrøde, og ser frem til fortsat at bidrage til dens fortsatte udvikling.

Vi står over for udfordringer med klimaændringer såvel som de værktøjer, vi hidtil har brugt til at sikre en sund og velvoksende afgrøde, men er overbevist om, at NBR sammen med dyrkere og industri kommer til at spille en stor rolle i løsningen af disse – mener Joakim. ■

Jeg byder Joakim velkommen som ny forsøgschef for NBR. Joakim vil med sine erfaringer og kompetencer kunne bidrage til en fortsat udvikling af sukkerroedyrkingen og virksomheden. Vi ser frem til et godt samarbejde.

Samtidig mange tak til Desirée for hendes store indsats og engagement hos NBR samt held og lykke i det nye job.

Anders Rydén, formand i NBR

TAK!

Hermed stor tak til alle danske sukkerroedyrkere for godt samarbejde gennem tiden. Udvikling af roedyrkingen er vigtig og her har NBR en central rolle for fortsat at løse opgaverne.

Fremover arbejder jeg med andre afgrøder i sædskiftet, så jeg er sikker på vores veje krydses.

/ Desirée

**DYRKERNES
FORETRUKNE SORT**

NEMATODE TOLERANT

FALSTER

Til arealer både med og uden nematoder

- Ekstrem hurtig og ensartet fremspiring
- Hurtig rækkelukning - godt bladdække
- NT sorten med færrest stokløbere
- Høj sukkerprocent
- Lille bladkrone - god til lagring

HURTIG
FREMSPIRING

HURTIG
RÆKKELUKNING

HØJ
SUKKERPROCENT

FÆRREST
STOKLØBERE

SESVanderHave
Henrik Møller • Tlf. 21 49 14 24
henrik.moller@sesvanderhave.com
www.sesvanderhave.com
follow us on

#TogetherWeGrow

Bedebladlus

- undersøgelse af alternative værtsplanter til integreret bekæmpelse

Agronom
**Jakob Maretti
Bengtsen
Kiilerich**

Agronom-
studerende
**Lena Falk
Nielsen,**
Københavns
Universitet (KU)

Erhvervs-PhD
studerende
**Nika
Jachowicz,**
Københavns
Universitet (KU)

Projektleder
**Anne Lisbet
Hansen,**
NBR Nordic
Beet Research

Adjunkt
**Stine Kramer
Jacobsen,**
Institut for
Plante- og Miljø-
videnskab KU

Bedebladlus (*Aphis fabae*) må forventes at forekomme hyppigere i sukkerroemarker, efter at vi ikke længere bejdser med Gaucho. Ydermere imødeser vi en fremtid med yderligere restriktioner indenfor pesticidanvendelse, hvilket skaber et presserende behov for at udvikle alternative metoder for insektbekæmpelse. I den sammenhæng er det aktuelt at undersøge bedebladlusens biologi, for på den måde at skabe mere viden til at forebygge eller bekæmpe væsentlige angreb. I løbet af maj måned, hvis klimaet er optimalt, påbegynder bedebladlus kolonisering i sukkerroemarken. Forsøg har indikeret, at når kolonisering omfatter mere end halvdelen af plantebestanden, er det tid til at iværksætte insekticidbehandling for at undgå udbyttetab. Alternative metoder til at begrænse forekomsten af bladlus på kan være ved at benytte forebyggende metoder. I NBR arbejdes der med byg som ”ledsageplanter” som en mulig forebyggende metode; ligeså undersøges effekt af vegetationsstriber og af

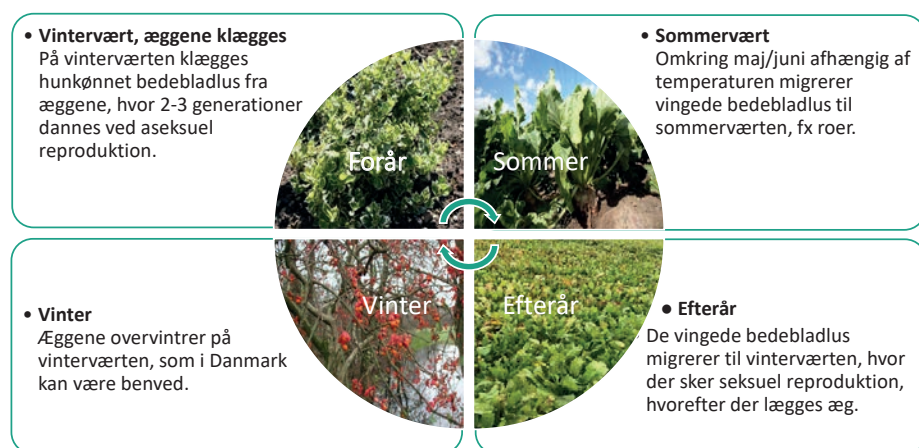
”strip tillage”. I den sammenhæng er det interessant at belyse, om der kan være plantearter, der kan anvendes i en eller flere af sådanne forebyggende metoder, med det formål enten at tiltrække eller frastøde bedebladlusene. Ældre studier har vist, at bedebladlus har flere forskellige værtsplantearter, men det er ikke undersøgt, hvilke værter bladlusen har i vores nutidige sædskifter samt efterafgrøder. I to agronomspecialer er et sæt udvalgte plantearter, som kan anvendes som efterafgrøder, blevet undersøgt. Bladlusens værtspræferencer i vingede og uvingede livsstadier, samt bladlusens evne til opformering på de forskellige plantearter er undersøgt.

Bedebladlusens livscyklus og værtsplanter

Bedebladlusen gennemgår flere livsstadier, der inkluderer overvintrende æg, nymfer, og et vinget og uvinget voksent stadie, *foto 1*. De overvintrende æg klækker i begyndelsen af foråret, hvorefter bladlusen flyver til en af dens

Foto 1. Under gunstige vejrforhold kan sorte bedebladlus opformere sig på roeplanter. Deres sugning af plantesaft samt deres klistrede ekskrementer (honningdug) medfører deformede og sammenklistrede blade.

Figur 1. Livscyklus for den sorte bededladlus.

mange sekundære værtsplanter, figur 1. Her danner den kolonier ved aseksuel reproduktion; op til 100 vingeløse bladlus per voksen. Optimale temperaturforhold er omkring 24°C for opformering af bededladlusen. Bladlusene fortsætter reproduktion indtil bladlustætheden er så høj, at vingede bladlus udvikles og påbegynder søgning og kolonisering af nye planter. I løbet af august begynder bladlusene at producere kønede individer, som søger deres primære værtsplante for parring og æglægning, hvorefter cyklussen starter igen det kommende forår.

Bededladlus udgør en kompleks sammensætning af forskellige underarter, der deler ligheder i deres morfologi, men som udviser forskellige præferencer for deres primære og sekundære planteværter. Viden om disse underarter er begrænset, men det antages, at for den underart af bededladlus, der koloniserer sukkerroe, er dens primære vintervært almindelig benved. Bladlusen kan benytte en bred vifte af plantearter som sin sekundære vært, der blandt andet inkluderer flere forskellige dyrkede arter som sukker- og foderroer, hestebønner, samt ukrudtsarterne valmue og hvidmelet gåsefod.

Værtspræference og opformering

I de to specialeprojekter blev 5-7 typiske danske efterafgrødearter undersøgt i forhold til værtspræference (Jakob Kiilerich) samt opformering (Lena Falk Nielsen) (se liste over testede arter i tabel 1). Sukkerroeplanter blev anvendt som kontrol i begge studier.

I værtspræferencestudiet blev fem plantearter undersøgt for deres potentielle anvendelse som "ledsageplanter", hvor præference af fødekilde af uvingede samt vingede bededladlus blev studeret

i to forskellige forsøgsopstillinger. I det første forsøg blev et antal uvingede bededladlus placeret i en petriskål (på hvidt filterpapir), hvor bladlusene blev præsenteret for et valg imellem en udvalgt alternativ værtsplanteart og sukkerroe (foto 2). Deres valg af blad blev observeret i tidsintervaller hen over tre timer.

Resultaterne viste at de uvingede bededladlus havde en præference for sukkerroe i kombination med aleksandri-nekløver. I de resterende kombinationer undersøgt (sukkerroe versus boghvede/gul sennep/honningurt/olieræddike) var der ingen forskel i antallet af bededladlus på de to arter præsenteret (tabel 1). Der er givetvis behov for mere udvikling af denne metode.

I det andet præferenceforsøg blev to sukkerroeplanter og to planter af alternativ værtsplante plantet i en kasse, hvori et antal vingede bededladlus blev sat ud og kassen lukket med et ventileret låg (foto 2). Populationsudviklingen af bededladlusene blev herefter fulgt over 15 dage, ved optælling af bladlus hver anden dag i hele perioden.

Foto 2. Forsøgsopstilling i præferencestudiet.

Venstre: Petriskål, hvor uvingede bededladlus kan vandre mod blad af sukkerroe eller mod en alternativ art.

Højre: Større kasse hvor vingede bededladlus kan søge mod sukkerroeplanter eller en alternativ art (to planter af hver art per kasse).

Værtsplanteart	Præference		Opformering
	uvinget	vinget	
Aleksandrinekløver	for sukkerroe	ingen forskel	ingen forskel
Boghvede	ingen forskel	ingen forskel	
Gul sennep	ingen forskel	for sukkerroe	på sukkerroe
Honningurt	ingen forskel		på sukkerroe
Morgenfrue			(på morgenfrue)
Olieræddike	ingen forskel	for sukkerroe	på sukkerroe
Smalbladet vikke			ingen forskel
Vinterært			på sukkerroe

Tabel 1. Oversigt over præference og opformering af bedebladlusen på alternative værtsplanterarter sammenlignet med sukkerroe. Op til syv forskellige plantearter blev undersøgt. Angivelse af planteart i tabellen indikerer præference/opformering på pågældende art. Ingen forskel: ingen indikation af præference i valg mellem – eller i forskel på opformering ved – sukkerroe og alternativ værtsplante. Grå: ingen data.

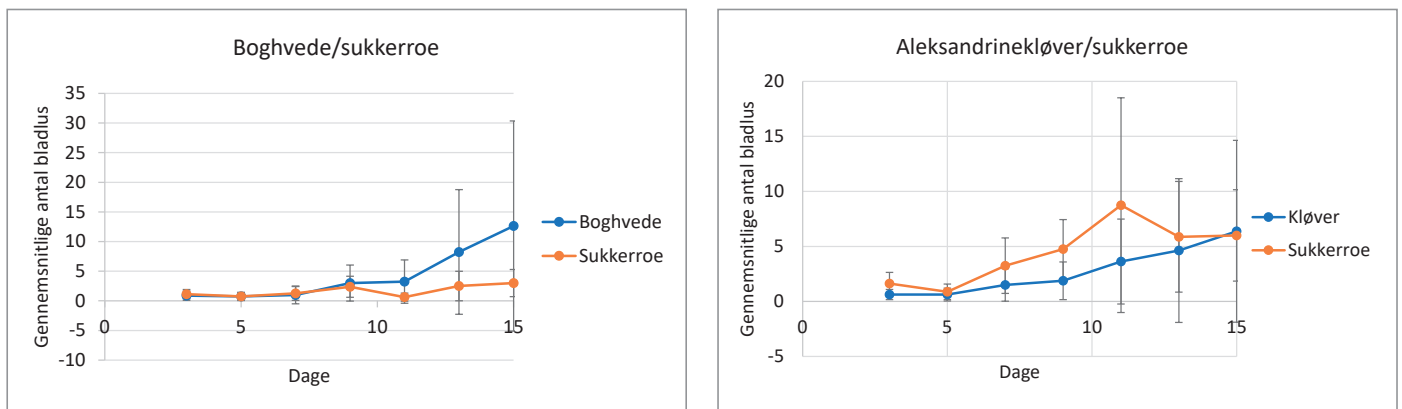
Resultaterne fra dette forsøg viste, at de vingede bladlus havde en signifikant præference for sukkerroe, når de blev givet valget mellem gul sennep og sukkerroe, samt olieræddike og sukkerroe (tabel 1). Der var omvendt ingen forskel i bladlusenes præferencer, når de blev givet valget mellem boghvede og sukkerroe, og aleksandrinekløver og sukkerroe (figur 2, tabel 1).

Resultaterne antyder, at gul sennep og olieræddike ikke har potentiale som værende tiltrækkende “fangplanter”, mens boghvede og aleksandrinekløver kunne have potentiale. Resultaterne viser også, at bladlusene har samme præference for boghvede eller aleksandrinekløver og sukkerroe. Dog bør det nævnes, at bladluspopulationerne

i plantekasserne generelt var små, og kun på tre ud af 32 planter blev populationerne store nok til at kunne betragtes som inficerede. En hurtigere populationsudvikling ville muligvis have belyst flere forskelle imellem plantearterne.

I opformeringsstudiet blev opformering af bedebladlus undersøgt med henblik på at identificere deres potentiale som værtsplanter (se liste over testede arter i tabel 1). I laboratoriet blev planter fra samme art fordelt i hver deres plantetelt (foto 3). Alle planterne blev inokuleret med samme antal bedebladlus på eksperimentets første dag, og over en periode på to uger blev lusene optalt hver tredje dag. Ved forsøgets afslutning blev der udført en grundig optælling, hvor plan-

terne blev dissekeret for at sikre, at alle bladlus og deres tilstand blev registreret. Resultaterne viser, at bedebladlus ikke opformerer i signifikant højere grad på olieræddike, gul sennep, honningurt eller vinterært i sammenligning med sukkerroe, tabel 1. Der var til gengæld en højere opformering af bedebladlus på smalbladet vikke og aleksandrinekløver med populationer tilsvarende dem på sukkerroerne. Endeligt var udviklingen af bedebladluspopulationerne på morgenfrue særligt interessant, da opformeringen steg i løbet af de første 10 dage og derefter faldt igen (figur 3). Ved nærmere undersøgelse af planterne blev det observeret, at de fleste af bladlusene var døde. Dette indikerer, at morgenfrue både er tiltrækkende for bladlusen og samtidig har forsvarsme-

Figur 2. Præferencestudie: Gennemsnitligt antal bedebladlus, der har etableret sig enten på boghvede (venstre) eller aleksandrinekløver (højre) i valget mellem denne art eller sukkerroe, i en forsøgsperiode på 3-15 dage. ±standardafvigelse.

kanismer, der forårsager, at bladlusene dør, i modsætning til at rekolonisere sig andetsteds. Disse egenskaber gør denne planteart interessant at undersøge nærmere i forbindelse med ledsageplanter, der kan fange/frastøde bedebbladlus i en roemark.

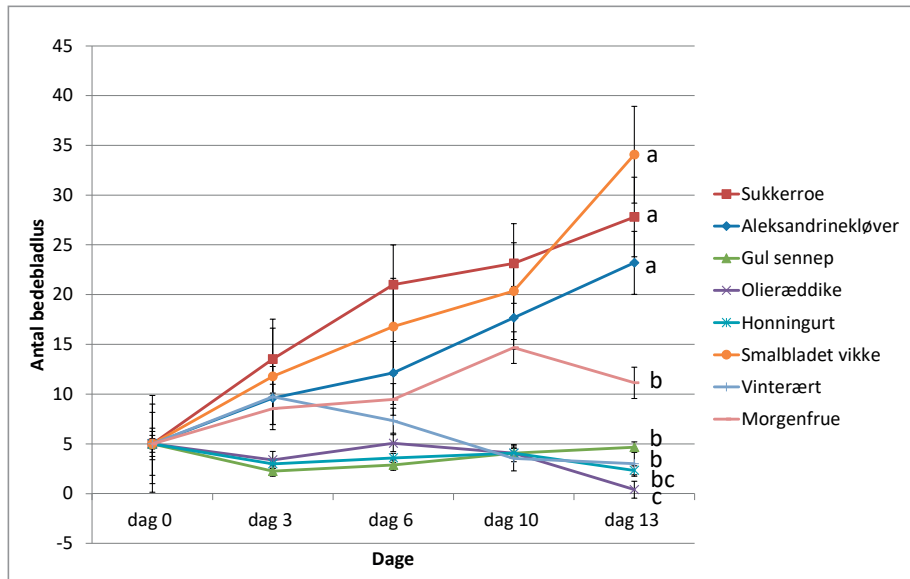
Sammenfatning

Undersøgelserne peger på, at plantearterne smalbladet vikke, boghvede, aleksandrinekløver og morgenfrue udviser potentiale som værtsplanter for bedebbladlus. Smalbladet vikke og aleksandrinekløver understøttede opformering af bladlusene og ville derfor kunne komme i betragtning som fangplante, ligesom morgenfrue, der ydermere også forårsagede, at lusene døde på planten. Endvidere viste undersøgelserne ingen signifikante forskelle i bladlusens præference for plantearterne boghvede eller aleksandrinekløver i forhold til sukkerroer.

De nævnte plantearter kan derfor være interessante at undersøge nærmere med henblik på deres anvendelse i en strategi for integreret bekæmpelse af bedebbladlusen. Én af mange muligheder kunne være en plantning af en eller flere alternative værtsplantearter i kanten af marken, med den hensigt at lede bedebbladlusene dertil og dermed fungere som en barriere for marken. Sådanne alternative værtsplanter kunne tilmed bidrage med ressourcer for naturlige fjender og derved understøtte den naturlige regulering af skadedyr i roemarken. Undersøgelserne er indledende studier udført i laboratoriet og er en del af et COBRI-projekt angående værtsplantearter for fersken- og bedebbladlus. Bedebbladlusens værtspræferencer og mulige anvendelse i en integreret forebyggende metode i sukkerroer bør undersøges nærmere under markforhold. ■

Foto 3. Forsøgsopstilling i opformeringsstudiet. Fem planter af samme art blev placeret i aftukket ventileret telt. Bedebbladlus blev placeret på hver af planterne ved start af forsøg, hvorefter populationen blev fulgt henover to uger.

Figur 3. Opformeringsstudie: Gennemsnitligt antal bedebbladlus for hver af de otte plantearter i forsøgsperioden. Bladlus blev optalt på dag 3, 6, 10 og 13. Bogstav indikerer signifikante forskelle imellem plantearter.

Andrius Hansen Kemezys – ny medarbejder hos NBR

Den 1. august startede Andrius Hansen Kemezys som juniorprojektleder, og vi byder velkommen til NBR. Andrius har mange års erfaring indenfor forsøgsarbejde og kommer fra forskningscentret AU Flakkebjerg ved Slagelse.

Andrius skal hovedsagelig stå for datahåndtering, hvor en stor del vil være databehandling og afrapportering af forsøgene i ARM. Ud over det vil Andrius indgå i arbejdet med dronflyvning og billedbehandling af forsøgene. På sigt vil Andrius opbygge sit eget faglige område, men i starten kommer han til at bistå de øvrige NBR-projektledere.

Andrius er uddannet agronom ved Københavns Universitet og har siden det otte års erfaring med forsøgsarbejde. Først arbejdede han i Agrolab A/S som

forsøgsleder frem til marts 2018 og var med til at starte en forsøgsstation op i Litauen, hvor han oprindeligt kommer fra. De sidste 5 ½ år har Andrius arbejdet som akademisk medarbejder ved Aarhus Universitet, Flakkebjerg, hvor han har stået for planlægning, udførelse og afrapportering af forsøg med plan-tebeskyttelse – primært i havebrugsafgrøder.

– Jeg er meget glad for at lave forsøg og være med til at bringe udviklingen fremad i landbruget. Landbruget er et spændende erhverv med mange udfordringer, og forskning og forsøg kan aktivt være med til at løse mange opgaver. Personligt ser jeg roerne som en fremtidssikker klimavenlig afgrøde, og jeg glæder mig til at være en del af

sukkerroedyrkningens fremskridt.

Andrius er 37 år og bor i Brøndby, men han har meget tilknytning til Falster, hvor hans kone kommer fra. De har en søn på 13 år, og meget af fritiden de seneste par år er gået til renovering af sommerhuset i Marielyst på Falster. Ellers bruges fritiden til familie, fiskeri og naturoplevelser.

Andrius vil være at finde på kontoret på Sofiehøj i Holeby, men han vil også arbejde i Sverige, når der er behov for det. ■

Husk at få luget Kinajute i roemarkerne

Projektleder
Mikkel Nilars,
NBR Nordic
Beet Research

Det er vigtigt at holde markerne fri for ukrudtsplanten KINAJUTE. Vi ser her i august en del planter spire frem i roemarkerne. Kinajute er en såkaldt invasiv art (ligesom f.eks. bjørneklo). Den stammer fra Asien, hvor den har været

dyrket og anvendt til fremstilling af tekstil (deraf navnet). Kinajute er i dag et alvorligt ukrudt i USA, New Zealand og andre steder i verden. Kinajute kan føre til væsentlige udbyttetab, hvis den får lov til at etablere sig (i New Zealand estimeres det, at den kan betyde mere end 50 % tab). Vi har i dag ikke nogen effektive midler til at bekæmpe planten med, og frøene kan overleve i jorden i mere end 20 år – så derfor en kraftig opfordring herfra til, at man får dem plukket og taget med ud af marken – inden frøene modnes og spredes i marken. ■

Kinajute.

Ny **MATRIX** til 2024-sæsonen?

GRIMME

Køb din 12- eller 18-rækket
GRIMME MATRIX nu og bliv
klar til næste sæson

Se flere brugte
roeoptagere
på
www.grimme.dk

Find os på
Facebook

**SALG &
RÅDGIVNING**

Uffe Jensen
+45 4028 1374
uj@grimme.dk

GRIMME Rexor 6200 Platinum

Årg. 2019 - 2.075 timer
incl. sæsongaranti **2.500.000**

GRIMME Maxtron 620 II

Årg. 2015 - 6.700 timer
Sælges som beset **850.000**

GRIMME Skandinavien

www.GRIMME.dk

Chr. Hyllebergs Vej 9-11 • DK-8840 Rødkærsbro • +45 8665 8499 • grimme@grimme.dk

Foto 1. På den guidede tur rundt i NBR's forsøgs- og demomark kom man forbi maskinudstillingen, hvor 13 maskinforhandlere præsenterede roedyrkningsrelevante maskiner. Foto: Käthe Pedersen, NBR.

ROEDAGEN 2023

- mange gæster, flot vejr og masser af faglig information

Sammenskrevet af projektleder **Otto Nielsen**, NBR Nordic Beet Research, med bidrag fra indlægsholderne fra NBR, Nordic Sugar og VKST

Roedagen afholdes hvert andet år og blev i 2023 gennemført den 15. juni i flot vejr og med omkring 330 besøgende. Traditionen tro blev der budt på enten formiddags- eller eftermiddagskaffe samt fælles frokost for alle. Det faglige indhold bestod af en guidet tur i NBR's forsøgs- og demomark og i maskinudstilling (foto 1). I det følgende beskrives de emner, som arrangørerne havde valgt at fokusere på.

Maskinudstilling

Maskinudstillingen var udvidet noget i omfang sammenlignet med tidligere år, og i alt 13 forhandlere fremviste udvalgte maskiner til roedyrknings. Forhandlerne har uanset antallet af medbragte maskiner den samme afmålte tid til at præsentere disse, og maskinudstillingen fyldte derfor tidsmæssigt omkring 1/4 af Roedagen. Udvalget spændte vidt fra såbedsharver over såmaskiner, mark-

sprøjter, radrensere og roeoptagere foruden blandt andet den nyudviklede intelligente ARA-sprøjte fra Ecorobotix og en Farmdroid med spotsprøjtningssystem.

Ukrudt

Forsøgsområdet med ukrudt var delt i to sektioner. I den første sektion fremviste Mikkel Nilars (NBR) og Lars Andresen (VKST) forskellige strategier til ukrudtsbekæmpelse. For at tydeliggøre effekten var der udsået et 1-meter bredt bånd med raps og burre snorre på tværs af alle parceller. Effekten af de forskellige strategier blev diskuteret ivrigt med deltagerne. Den anden del af ukrudtsområdet var forbeholdt firmaerne. Her viste først Adama et par parceller med henholdsvis Goltix SC og den nye formulering Goltix Gold. Herefter var der to firmaer med Biostimulanter til at modvirke phytotoksiske skader på roerne (Syngenta med produktet Megafol og FMC med produktet Seamac 45). Til sidst havde Bayer en demonstration af rækkesprøjtning med Conviso.

Insekter

Når deltagere på Roedagen nærmede sig posten omhandlende skade- og nyttedyr blev de bedt om at tage en bold og lægge den i det rør svarende til, hvor mange gange de i aktuel sæson har sprøjtet mod trips - nul, en eller to-tre gange. Langt størstedelen af deltagerne havde ikke sprøjtet mod trips, som det ses på *foto 2*.

Mette Andersen, Nordic Sugar, fremviste symptomer på trips, når roeplanter er på kimblad til 4-bladstadiet. Symptomerne koblede Mette sammen med væksten af roerne i det tidlige forår. Symptomer på trips forsvinder, når roerne sætter flere blade, og forsøg viser, at det er vanskeligt at opnå rentabilitet i sprøjtning af trips. Derfor hedder aktuel bekæmpelsestærskel 50 procent planter med kraftig skade, og aktuelle angreb kan følges i insektmoniteringen. Ved eventuel bekæmpelse anvendes oftest bredsprøjtning, men båndsprøjtning eller nyeste udvikling indenfor spotsprøjtning af hver individuel plante kan blive en mulighed, som Mette præsenterede. Deltagerne kunne ved selvsyn se eksempel på spotsprøjtning ved at se ind i kassen, *foto 2*.

Foto 2. Deltagerne på roedagen fik demonstreret effekt af forskellige ukrudtsstrategier (øverst). Ved et kig ind i kassen kunne man ved hjælp af UV-belysning se, hvordan hver roeplante var blevet spot-sprøjtet, som et eksempel på en fremtidig behandling af tidlige skadedyr (midt). Hvor mange roedyrkere har insektsprøjtet mod trips i foråret? Deltagerne blev bedt om at lægge en bold i det rør, der svarede til deres behandling (nederst).

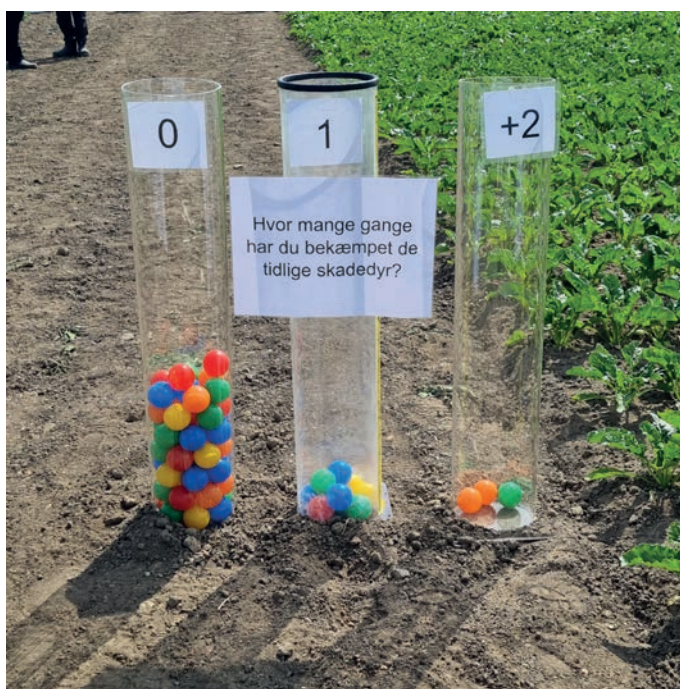

Foto 3. I et af demonstrationsarealerne var der harvet ved tre forskellige dybder. Marken var meget jævn og fin efter vinteren, tør ovenpå og relativt våd i pløjelaget ved fældning og harvning. Der blev derfor grundlæggende valgt en skånsom strategi, hvor der ved fældning blev harvet i nogle få centimeters dybde. Fotos til venstre og højre viser henholdsvis største og mindste harvedybde i demo'en svarende til, at der enten blev udtaget eller isat en ekstra afstandsring på harven sammenlignet med øvrig mark. De forskellige harvedybder havde ingen visuel effekt på plantebestanden.

Nika Jachowicz, NBR, præsenterede, at flere af de forekommende arter af nyttedyr i roemarkerne ernærer sig af trips, men også af bladlus. Undersøgelser har vist, at for eksempel soldaterbiller kan æde otte bladlus per dag, voksne mariehønebiller kan æde 100 bladlus per dag, og dens larve kan æde 50-100 bladlus per dag. Nika fortalte om de igangværende NBR-undersøgelser indenfor blandt andet ”ledsageplanter” og vegetationsstriber med det formål at øge andelen af nyttedyr for dermed at forebygge angreb af skadedyr.

Andelen af nyttedyr kan fremmes ved dyrkning af forskellige blomstrende urter, og Charlotte Hansen, VKST, fremviste parceller med de hyppigst anvendte efterafgrødearter (olieræddike, gul sennep, honningurt) samt et eksempel på en blomsterbrakblanding. Der blev diskuteret, hvorvidt plantearter nok i højere grad bør tilpasses til aktuelle nyttedyr. Charlotte fortsatte med at præsentere, hvilke bladlus vi ser i roerne – at de sorte bedebbladlus ofte ses i kolonier i hjerteskuddet, og at de grønne ferskenbladlus ofte ses enkelt-

vise på bagsiden af de mellemste blade. Ligeledes blev aktuelle bekæmpelsestærskler for de to bladlusarter omtalt, og at det er vigtigt først at iværksætte bekæmpelse af bladlusene, når tærsklen er overskredet af hensyn til nyttedyr, resistensforebyggelse og økonomi. Ferskenbladlusen kan overføre virusgulsot, fortsatte Anne Lisbet Hansen, NBR, insektposten med. Virusgulsot giver gullige fortykkede blade, der ses 1-1,5 måned efter smitte, og sygdommen kan give udbyttetab. Indtil videre har vi været forskånet for de store og tidlige angreb af ferskenbladlus, og dermed har vi også undgået stor smitte med virusgulsot, som er et stort problem i sukkerroedyrkning i Mellemeuropa. Der er især tre typer af vira på spil i komplekset af virusgulsot, og planteforædlerne har sorter på vej til markedet, der er tolerante overfor sygdommen, og det er klart, at hele branchen ser meget frem til, at tolerance i sorter vil kunne bidrage til at forebygge virussygdommen.

Etablering og gødskning

Sten Sigersted og Finn Sørensen fra

Nordic Sugar stod for disse emner, hvor der til lejligheden var anlagt to demonstrationsarealer. I det ene demonstrationsareal var der forskellige kombinationer af harve- og sådybde ved tre forskellige så-hastigheder. Plantetallet var ved de fleste kombinationer acceptabelt, når der var sået med en hastighed, som for den pågældende såmaskine kunne betegnes som lav-middel, mens høj så-hastighed havde resulteret i et betydeligt plantetab. Ved anlæg af demo'en blev der opnået tre sådybder ved enten at løfte eller sænke så-aggregaterne et hak i forhold til øvrig mark svarende til omkring 2, 2½ og 3 cm sådybde. Sådybderne havde kun lille effekt på fremspiringen, hvilket kan tilskrives det generelt fine såbed og nedbør en uge efter såning. Der var dog gået lidt frø tabt grundet mus, og det var mest udpræget ved den øverlige såning. Effekten af harvedybde er beskrevet i teksten til *foto 3*.

Gødningsdemo'erne havde i den ene afdeling til formål at præsentere nogle generelle erfaringer i relation til

udbringningsmetode (bredspredd eller placeret) og kvælstofdosing (90 eller 120 kg N/ha). Der var ingen visuelle effekter af disse behandlinger, da de blev fremvist på Roedagen. Generelt forventes et merudbytte på omkring 4 %, når al kvælstof placeres i stedet for at blive bredspredd og i tørre år op til 7 %. Disse udbytteforskelle er dog ikke nødvendigvis synlige, og i NBR's forsøgsmark havde der forud været dyrket en bladgødet efterafgrøde (15 kg N/ha), hvilket i kombination med nedbør efter såning kan have været udslagsgivende for, at de fremviste behandlinger fremstod ens.

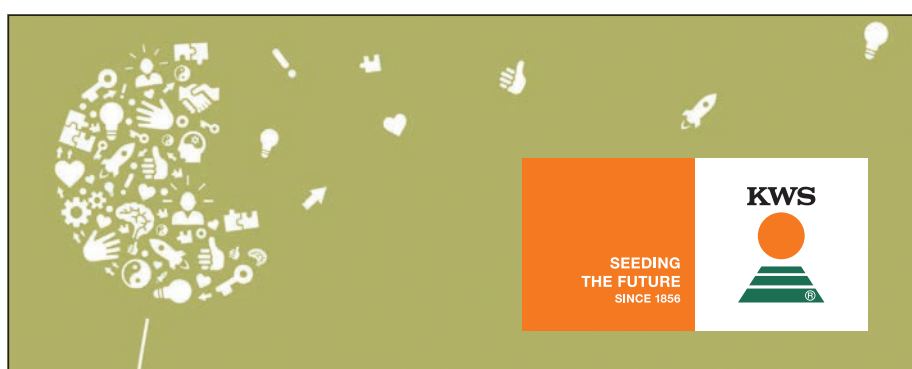
I den anden del af gødningsdemoen præsenterede Bionutria, Dangødning og Yara deres bud på gødskning af sukkerroer. Bionutria havde valgt at sammenligne to strategier, hvor der i den ene blev tildelt alt kvælstofgødning ved såning, mens der ved den anden strategi blev anvendt en kombination af placeret og bladgødet kvælstof og med samtidig udbringning af mangan, fosfor og bor i bladgødningen. Dangødning viste to eksempler på flydende gødninger til sukkerroer. Gødningen NtS 18-2 indeholder foruden svovl også natrium og bor, mens NPtS 27-3-0-2 udmærker sig ved at være koncentreret og med fosfor. Yara fremviste demo'er gødet med henholdsvis YaraMila 21-3-10 og YaraMila 15-4-8, som begge er faste gødninger. Sidstnævnte forhandles under navnet Probeta i Sverige og er specielt tilpasset roedyrkingen og indeholder udover NPK også natrium, svovl, bor, magnesium og mangan.

Klima og robotter

Sukkerroedyrking kan i lighed med al anden plantedyrking risikere at udlede lattergas, som er en væsentlig bidragsyder til de igangværende klimaforandringer. Lattergas dannes, når kvælstof

omsættes mikrobielt i jorden under iltfattige forhold. NBR undersøger i samarbejde med Nordic Sugar, hvordan forskellige tiltag kan minimere risikoen for at lattergas dannes, og Desirée Börjesdotter og Otto Nielsen fra NBR forklarede om noget af dette arbejde. Det ene emne relaterer til biomasse og jordbearbejdning, idet efterafgrødenedmuldning forud for roer og roetopnedmuldning

efter roedyrking potentielt kan resultere i lattergasudvikling. I forsøgs- og demomarken var der anlagt forsøg, hvor gødet og ugødet efterafgrøde blev nedmuldet på to forskellige måder og med eller uden tilsætning af nitrifikationshæmmer. Endvidere var efterafgrøden blevet fjernet i nogle af behandlingerne for at undersøge, om den med fordel kan anvendes til for eksempel biogas. NBRs

Freelancer – salg af roefrø

KWS Scandinavia a/s søger to udadvendte praktikere med erfaring fra roedyrking til salg af roefrø til danske sukkerroedyrkere.

Dine kvalifikationer

- Solidt kendskab til landbrugspraksis og ikke mindst dyrkning af roer
- Udadvendt og vindende personlighed, gerne med sans for humor
- Evne til at arbejde struktureret, digitalt og dokumenteret
- Engageret og selvmotiveret i kunderelationen
- Ikke bange for direkte kontakt og flair for salgsproces
- Driftig, selvkørende og proaktiv.

Kort om stillingerne i øvrigt

Vi forestiller os, at du kan tilbyde en fleksibel arbejdsindsats, primært i vintermånederne, da der foreløbig er tale om en stilling på 200-300 timer om året. Du kunne måske være praktisk planteavlser med en relativ fri kalender fra november til januar. Arbejdsstedet bliver Nykøbing Falster, så det vil være en fordel, hvis du er lokalt forankret.

Ansøgning

Send din ansøgning og dit CV til annemette.tilsted@kws.com eller ansøg online på kws.dk / Karriere. Du er selvfølgelig velkommen til at høre mere om stillingen via kontakt til Elo West Larsen (2020 1516) eller Annemette Hansen tilsted (4040 7085).

KWS er en af verdens ledende forædlingsvirksomheder med mere end 5.000 ansatte i mere end 70 lande verden over. KWS har i mere end 165 år udført fokuseret forædlingsarbejde inden for sukkerroer, majs, kornarter, raps og grøntsager.

På Roedagen blev der serveret enten formiddags- eller eftermiddagskaffe samt fælles frokost for de omkring 330 besøgende, der havde valgt at deltage formiddag eller eftermiddag.

Der var afsat god tid til frokost, så der også kunne blive tid til at besøge standene i hallen eller få sig en god snak med de øvrige gæster.

Markdemo i roer

tirsdag den 24. oktober

**Sofiehøj Forsøgscenter
Højbygårdvej 14,
4960 Holeby**

Markdemo kl. 13.00-15.00

Mød op og hør om:

- Hvad kan en moderne roeptager?
- Næste års sortsvalg
- Bladsvampestrategier med nye udfordringer
- Status på spotbehandling

**Pølsevogn
kl. 12.00-13.00
Kaffe og kage
kl. 15.00**

Tilmelding senest mandag den 16. oktober på www.sukkerroer.nu
- mail: info@nordicbeet.nu eller tlf. 54 69 14 40.

og Nordic Sugars tiltag med at anvende biomasse fra efterafgrøde og roetop er yderligere beskrevet i forrige nummer af Sukkerroent.

Ny teknik baseret på spotbehandling af enkeltplanter er så småt tilgængelig fra for eksempel Ecorobotix' ARA sprøjte eller monteret på lugerobotten fra Farmdroid. Spotbehandling af enkeltplanter er først og fremmest tiltænkt ukrudtsbekæmpelsen, hvor lokalisering af planter kan udnyttes til reduktion i herbicidforbrug. Udstyret kan dog også potentielt anvendes til målrettet og mere præcis gødsning af enkeltplanter ved hjælp af bladgødsning. Dele af kvælstofgødningen kan dermed undgå at komme i forbindelse med jordens mikroorganismer og dermed minimeres risikoen for lattergasdannelse. Bladgødsning med kvælstof kræver mange overkørsler med små doser svarende til 10-20 kg N/ha, hvilket netop er en oplagt opgave for robotter.

Roedag igen til oktober

Til oktober bliver der mulighed for at gense efterårsrelevante emner fra juni-Roedagen. Endvidere vil diverse andre emner blive præsenteret (*se annonce*). ■

Aftaler om kontraktvilkår og roepris – for konventionelle og økologiske roer

Af Klaus Sørensen

Danske Sukkerroedyrkere og Nordic Sugar indgik den 17. maj 2023 en aftale på de økologiske roer om pris- og kontraktvilkår for den kommende 3-års periode 2024-26.

Den 23. juni 2023 fulgte også en aftale for de konventionelle roer for 2024, som desuden også indeholder et muligt pristillæg på roerne leveret i kampagnen 2022 samt til roerne i de eksisterende 2023-kontrakter. Pristillæggene for den enkelte dyrker er betinget af tegning af kontrakt på roerne igen til 2024.

Hovedpunkterne i aftalerne, herunder priser og de væsentligste ændringer i forhold til tidligere, er i første omgang meldt ud i de såkaldte principaftaler.

Efterfølgende er de nye vilkår og priser indarbejdet i Brancheaftalen, Leveringskontrakterne samt bilag vedr. Roelogistik. Alle dokumenterne kan hentes på danskessukkerroedyrkere.dk.

Her er det også muligt at hente Danske Sukkerroedyrkeres regneark med de nye vilkår og priser for 2024 til beregning af den forventede indtægt og DB i roerne og indsætte egne forventninger til udbytte, renhedsprocent, afstand til fabrik m.v. Kort efter offentliggørelsen af aftalerne blev der åbnet for kontrahering, og Nordic Sugar har efter afslutningen af kontrakttegningen meldt ud, at det er med ”et yderst tilfredsstillende resultat”.

Fire kontrakttyper til 2024

Prisaftalen for de konventionelle roer indeholder fire kontrakttyper til 2024. De to velkendte 1-årige kontrakter med henholdsvis en fast pris og en variabel pris, hvor priserne er uændrede i forhold til 2023. Desuden er der efter en pause i 2023 på ny udbudt en flerårig kontrakt til 2024 i form af en 2-årig kontrakt – her er prisen i år 1 lig med den 1-årige kontrakt med variabel pris, mens prisen i år 2 er lavere samt med en anden deling på EBIT-tillægget. Som den sidste mulighed er den future-baserede Czarnikow kontrakt, som første gang blev tilbudt til 2023-prisaftalen.

Muligt pristillæg til 2022- og 2023-roerne

Udover prisaftalen for 2024 er der også et muligt pristillæg til de allerede leverede roer i 2022 samt til 2023-roerne i den kommende kampagne. Begge dele er pristillæg til kontrakter, der blev indgået for henholdsvis to og et år siden. Pristillæggene er betinget af den enkelte dyrkers roeareal tegnet til 2024 i forhold til de to pågældende år.

Øvrige tiltag og emner

Aftalen indeholder også øvrige ændringer. Det er bl.a. aftalt, at forsikringsordningen vedr. dårlige roer fra 2024 skal omfatte roer leveret allerede fra den 23. december og frem til afslutningen af kampagnen (i 2023 efter den 20/1). Det er herunder et krav, at optagning af roerne skal være afsluttet og roerne tilmeldt til dækning

Den 27. juni 2023 blev der holdt informationsmøder om de nye kontrakt- og prisvilkår for 2024 – her fra mødet i Herlufmagle. Dyrkermøderne i Nakskov, Nykøbing F. og Herlufmagle havde i alt samlet ca. 120 deltagere. Tilsvarende var der et informationsmøde for de økologiske dyrkere i begyndelsen af juni.

senest den 10. december, hvis de skal være omfattet af ordningen.

Der er også sket en præcisering af forholdene i forhold til dyrkernes mulighed for at opnå kompensation ved forsinket afhentning af roeleverancer.

Det er aftalt, at dyrkerne minimum 30 dage før forventet kampagnestart modtager en leveringsplan for leveringsperioderne 1 og 2 samt en foreløbig plan for 3. periode.

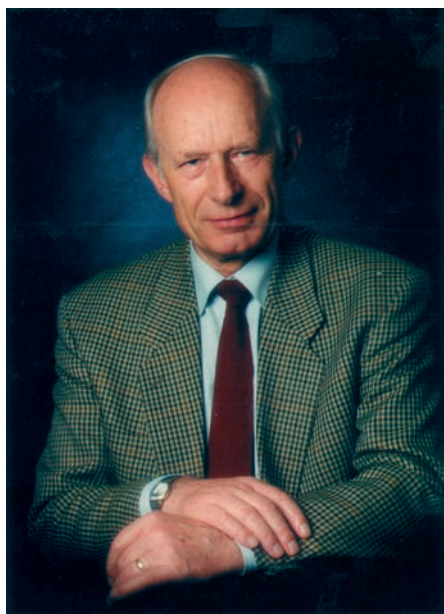
Endvidere har man drøftet salg af pulp til biogasanlæg og eventuel fremtidig klimaregulering af landbruget. Her er det aftalt at fortsætte disse drøftelser med henblik på at indgå en aftale om pulpleverancer, når rammer og vilkår for biogasproduktionen og eventuelle klimakrav til landbruget er på plads. Dette forventes at ske som en del af prisaftalen for 2025/26.

Undersøgt mulighederne for en kollektiv afgrødeforsikring

Undervejs i forhandlingsforløbet har man også set på muligheden for at tegne en kollektiv afgrødeforsikring for alle dyrkere hos TopDanmark. Der har været en god dialog med TopDanmark om muligheden, hvor Danske Sukkerroedyrkere og Nordic Sugar dog konkluderede, at sandsynlighed for en udbetaling sammenholdt med rabatten ved en kollektiv tegning på hele roearealet i Danmark er for lille. Det er fortsat muligt at tegne forsikringen individuelt hos TopDanmark – det er herunder et krav, at det sker inden såning af roerne. ■

MINDEORD

Cai Vilhelm Marcussen

Tidligere forsøgsleder Cai Vilhelm Marcussen døde den 27. marts i år. Cai blev født den 16. marts 1932 i Ryde på Lolland og levede i en tid, der var præget af forandring, først 30'erne, dernæst krigen og efterkrigstiden med omstillingen i landbruget, hvor Cai har været en aktiv frontkæmper.

Cai gjorde militærtjeneste i Livgarden, højskoleophold og videre dygtiggjorde sig gennem forsøgspraktik i Sverige, Norge, England samt færdiggjorde studiet som Agronom på Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole i 1960. Samme år giftede han sig med Signe Leth Svendsen, blev ansat i Statens Ukrudtsforsøg (i dag Århus Universitet) og igen ansat som agronom på Saksøbing Sukkerfabrik. I 1965 avancerede han til forsøgsleder for de dyrkningstekniske forsøg i De Danske Sukkerfabrikker (i dag Nordic Sugar) med domicil på Maribo Frø, Sofiehøj. I den position ledede Cai forsøgene, der udførtes lokalt ved alle sukkerfabrikkerne under DDS i Danmark samt ved Sofiehøj. Gennem Alstedgård var der også et samarbej-

de omkring forsøgene med Nykøbing Sukkerfabrik.

I 1985 flyttede Cai med familien til Alstedgård i Alsted ved Sorø, hvor han afløste Sven Oien, som forsøgsleder på Alstedgård under Forsøgsudvalget for Sukkerroedyrkning (senere Fondet for Forsøg med Sukkerroedyrkning). Alstedgård var i det daglige især kendt for udvikling af maskin- og agronomisiden i sukkerroedyrkingen. Hertil kom Cai med den biologiske side, heri næringsstoffer, ukrudts-, insekt- og sygdoms-bekæmpelse samt frø og planter. Alstedgård var ejet af Forsøgsudvalget, og bestyrelsen herfor var udpeget af De Danske Sukkerfabrikker og Nykøbing Sukkerfabrik samt alle lokale roedyrkerforeninger i Danmark og bestod af toppen herfra. Alstedgård blev således samlingspunktet og fronten for udviklingen af sukkerroedyrkingen i Danmark med Cai i spidsen.

I den position sad Cai med i Grovfoderudvalget, der knyttede Alstedgårdforsøgene sammen med Landsforsøgene under Landskontoret (nu SEGES) samt i Landbrugsraadets Forskningsudvalg (1986-94). Internationalt var han medlem af Institut International de Recherches de Betterave (IIRB) fra 1975. Han var chairman of Weed Control Group, IIRB, 1986-94, en post hvor han fik indflydelse på udviklingen af den europæiske ukrudtsbekæmpelse. Danmark var et absolut foregangsland i tiden, hvor herbicidanvendelsen bliver hovedværktøjet til at bekæmpe ukrudt med, d.v.s. i perioden fra slutningen af 1960'erne til medio 1990'erne, netop i Cais tid. Eksempelvis indeholdt forsøgsplanen i 1978 behandlinger med 6 kg (=litr) Goltix før fremspiring efterfulgt af en tankblanding med 4 ltr Betanal +

3 kg Goltix efter fremspiring, eller 4 ltr Pyramin før fremspiring efterfulgt af 4-5 ltr Betanal og 4-5 ltr Betanal 7 dage senere. I 1981 var konklusionen af ukrudtsforsøgene, at en tankblanding med 3 ltr Betanal + 3 kg Goltix 2 gange efter fremspiring kunne gøre det. I 1985 blev det til, at 2 gange en tankblanding med 2 ltr Betanal + 2 kg Goltix + 2 ltr datidens olie generelt kunne gøre det, ofte justeret med adskillige målrettede varianter efter behov. Endeligt i begyndelsen af 1990'erne blev det til 3 gange tankblanding med 0,5 ltr Betanal + 0,5 kg Goltix + 0,5 ltr Nortron (200) + 0,5 ltr Olie. Den udvikling med redueringen af doseringerne fra 1978 var enestående blandt alle større afgrøder i Danmark og blandt de sukkerroedyrkende europæiske lande; og det skete med Cai i spidsen.

Et andet eksempel på Cais bekendelse til faglig evidens fremfor autoriteternes ønsketænkning var konklusionen i 1985 af undersøgelserne af den stærkt tysk promoverede EUF-metode fra Tulln i Østrig til forudsigelse af kommende års kvælstofbehov. Her skrev Cai, at der er gennemført 188 forsøg over 8 år, og resultaterne har vist, at det generelt er bedre at gøde med 120 kg kvælstof/ha, som forsøgene har vist som den optimale mængde (Her betyder "optimal" korrekt, punktet for maksimal økonomisk fortjeneste).

Som forsøgsleder havde Cai ansvar for forsøgsberetningen. Han skrev hvert år om sine fagområder i beretningen, først i den «Blå bog fra Maribo Frø» og fra 1985 i Alstedgårds beretning, hvor sortsforsøg og kvælstofforsøg udgjorde væsentlige hovedemner for ham. Desuden skrev han og sine medarbejdere altid artikler i Alstedgårds blad, senere

Sukkerroe-Nyt, om hvad der nu rørte sig fagligt og skulle formidles. Og han skrev også enkelte internationale forskningsartikler i IIRB-sammenhæng.

Som jeg husker Cai, oplevede jeg ham som et menneske af en tid med modgang og medgang. Modgangen har måske været lærerig, men medgangen var man, efter hans opfattelse, selv med til at skabe gennem målrettet arbejdsomhed, engagement, indlevelse og ordentlighed; en ordentlighed hvor man stillede sig selv med hele sin egen position og virksomhed som tjener for fællesskabet og sine egne. Det var en holdning, han passende også bar med i sit engagement i Rotary.

Cai var loyal overfor sine foresatte. Han omtalte altid sine chefer, deres virksomhed og deres mål pænt og respektfuldt; omend der ofte var en sund faglig skepsis indbygget, til tider kritisk. Han var ikke bange for at tage sværdslag, selv mod sine egne, hvilket Danisco Seed og SES fik at føle i 1996, da de ikke anvendte den foreskrevne bejdse på frøet i sortsforsøgene; Cai udelod derfor med begrundelse deres sorter fra beretningen. Det gik ikke upåttalt hen.

Cai interesserede sig for historiens gang, han læste med fornøjelse og kunne f.eks. citere Carl von Clausewitz om hans militærstrategi. - Når han tog på biltur med sine agronomer rundt i Europa, diskuterede de gerne sukkerroer, mennesker, samfund, litteratur og måske musik. Cai fremhævede altid sine medarbejdere, lav som høj. Han talte med sine ligestillede og -sindede om sine bekymringer og skepsis.

Dengang udførtes forsøgene lokalt ved sukkerfabrikkerne, og Cai kom på forsøgsinspektion hvert år forinden høst. Ved disse lejligheder belærte han os yngre om forsøgene fra oven og ned til mindste detalje, selv hvordan man skulle tage regnbukser og gummistøvler af og på ved kørsel imellem hvert forsøgssted. I en periode til sidst havde han selv et par gummistøvler, som var med på hans sukkerroetur rundt i Kina, hvilket han yndede stolt at fortælle os om. – Cai var tillige livsnyder, så når vi var på tur og lejligheden bød sig, var han til god mad og rødvin.

Cai Vilhelm Marcussen var der kun en af. Selvom han ikke altid blev værdsat af sine egne i sit arbejdsliv, var han en betydningsfuld frontkæmper, der i sin arbejdsperiode 1960-1997 via udvikling i maskiner, kemi og forædling virkede for at føre os fra et niveau med massivt mandskabskrævende intensivt håndarbejde med udtynding, ukrudtshakning og optagning til nutidens bekvemme effektive sukkerroedyrking.

Æret være Cais minde.

Jens Nyholm Thomsen

Tidligere forsøgschef Fondet for Forsøg med Sukkerroedyrking og managing director NBR Nordic Beet Research

YS Yding Smedie & Maskiner

Egeskovvej 10 · 8700 Horsens · Tlf. 7578 2230 · www.ysm.dk

Farmdroid – så- og lugerobot

Einböck strigle- og radrenser

Garford kamerastyring

YS Yding Smedie & Maskiner

Egeskovvej 10 · 8700 Horsens · Tlf. 7578 2230 · www.ysm.dk

Store investeringer på fabrikkerne presser kampagnestarten

Claus Nørgaard,
Head of Agricenter
(DK, SE)
Nordic Sugar

Nordic Sugar er både i Nykøbing og Nakskov i gang med store investeringer i fremtidens sukkerfabrik. Investeringerne er både målrettet til at ændre fabrikkerne til at brænde gas i stedet for olie og sænke energiforbruget på længere sigt.

Nykøbing

I Nykøbing skal der efter kampagnen 2023/24 bygges et nyt kedelhus, som kan være klar til kampagnen 2024/25. Dette er en stor investering, som sikrer, at fabrikken er klar til at kunne brænde naturgas og biogas, når gasledningen

kommer i drift.

I indeværende mellemkampagne har fokus været på at renovere diffusionstrug 1, som har fået en ny rustfri bund og top. Desuden er der installeret nye kalksaftforvarmere, som bidrager til at reducere energiforbruget. Til sidst er der installeret en meget kraftigere strømforsyning udefra på 12 Mega Watt, som giver mulighed for at drifte fabrikken uden brug af egen turbine. Hertil kommer en lang række vedligeholdelsesopgaver og renoveringer, der har givet stor travlhed på fabrikken hen over sommeren.

I alt investeres ca. 190 mio. kr i Nykøbing i løbet af 2023.

Projektet med at installere nyt kedelhus i 2024 har en meget stram tidsplan. Det er derfor vigtigt at få afsluttet kampagnen tidligt, så vi undgår at starte kampagnen 2024 alt for sent. For at afslutte kampagnen tidligt er det nødvendigt at

starte tidligt, og derfor planlægger vi at begynde den økologiske kampagne den 19. september.

Nakskov

I Nakskov har vi allerede taget hul på de store investeringer med udskiftning af 5 fordamperapparater. I 2030 er planen at komme op på 9 trin i fordampningen, hvilket bidrager til at reducere energiforbruget væsentligt.

På forskellige fabrikker i Nordzucker-gruppen indføres i disse år nye teknikker, som kan bidrage til at reducere energiforbruget markant. Målsætningen er, at vi på den måde kan teste og optimere hver teknik, inden den installeres på de 13 fabrikker i Europa. Ikke alle fabrikker er ens, og derfor er det ikke sikkert, at præcis samme ting vil virke på alle fabrikker.

I Nakskov arbejdes der også på at optimere vakuumsystemet. Et bedre vakuumsystem betyder, at vi kan koge sukkeret ved en lavere temperatur og dermed reducere energiforbruget.

I Nakskov investeres der i 2023 ca. 110 mio. kr. Den store ombygning i Nakskov i 2023 betyder, at fabrikken først forventes klar til kampagnestart den 10. oktober.

Store investeringer i hele Nordzucker for at nå klimamålene

Samlet set har Nordzucker en målsætning om at halvere emissionerne fra fabrikkerne senest i 2030 og opnå en klimaneutral produktion frem mod 2050. Det kræver både ændringer i fabrikkerne og optime-

I Nykøbing er der i 2023 bl.a. foretaget en renovering af diffusionstrug 1, som har fået en ny rustfri bund og top. I alt investeres 190 mio. kr i Nykøbing i 2023.

ring af alle processer. Samlet set planlægges investeringer på 250 mio. Euro (1,8 mia. kr) i hele Nordzuckers område de kommende 5 år for opnå målene.

De mange investeringer betyder også, at vi i de kommende år må være fleksible med kampagnestarten for at sikre tilstrækkeligt tid til ombygninger.

Stort vækstpotentiale i roer

Kampagnen 2023/24 forventes ikke at give de helt høje udbytter. Den sene såning og det meget tørre forår har betydet, at roerne har været lidt bagefter et normalt år. Men sommerens fine regnmængder har sikret, at vi tager hul på sensommeren med et stort vækstpotentiale. Der er dog konkurrence om væksten fra mange melder og andet stort ukrudt, som kan tage toppen af udbyttet i en del marker.

Den høje roepris gør det ekstra vigtigt at sikre en optimal svampebekæmpelse, da forsøgene i mange år har vist store merudbytter ved at holde afgrøden i vækst så længe som muligt.

Artikel er skrevet før kampagnestartdatoerne var helt fastlagte, så ovennævnte datoer kan rykke sig, hvis projekterne enten bliver færdige før eller senere end planlagt. ■

Udskiftning af fordamperapparater i Nakskov. I alt investeres ca. 110 mio. kr i Nakskov i 2023.

Den første prøveoptagning af roer viser, at roerne har været lidt bagefter et normalt år, men der er et stort vækstpotentiale.

I ÅR SKAL VI SE DEN FØRSTE ROPA TIGER 6S MED OPPELHJUL I MARKEN – GLÆD JER

Johs. Mertz A/S - Rødbyvej 6c - 4930 Maribo – www.mertz.dk - 70400050

Kontakt - Brian Jacobsen 21784262 eller Kurt Ødegaard tlf 61209302

mertz

Steketee

space to grow

ROPA

Anders Juszczyk
Amalieager ved Nakskov

Amalieager med Østersøen i baggrunden

Tørken har sat sine spor på afgrøderne

Vi skriver i dag den 8. august, og hvis det ikke var fordi det seneste døgn har budt på hidsigt blæsevejr suppleret af spredte regnbyger, havde vi været i fuld sving med kornhøsten. Men intet er så skidt, at det ikke er godt for noget, for så kan jeg i stedet, med ro i sinde, få sat lidt ord på tiden, der er gået siden mit sidste skriv.

Vi påbegyndte roesåningen den 4. april i et bekvemt såbed. Den ”nye” såbedsharve levede op til vores forventninger og kunne i dette år levere et tilfredsstillende roe-såbed. Såarbejdet blev dog afbrudt af 4-5 dages regnvejr, hvilket medførte, at de sidste 40 ha roer blev sået den 18.-19. april. Sidste uge af april bød på ca. 5 mm regn, hvilket gjorde, at frygten for en gentagelse af sidste års halvdårlige fremspiring blev gjort til skamme. Roerne kom op, næsten hver og en, og så skulle det ellers ikke kunne gå helt galt.

Roesåningen blev 2-delt med første del fra den 4. april og anden del den 18.-19. april.

Såning af vårbyg.
2.-piloten mødte ind til arbejdet, når
hans dag i vuggestuen var ovre.

Forårsarbejdet
bød også på et visit
af storken.

Men vi skulle blive så meget klogere. For maj og juni endte med at være en "anelse" mere tørre, end vi kender dem. Her på gården bød maj på 11,5 mm nedbør, og juni diskede op med 13,5 mm, hvilket satte sine tydelige spor på roernes udvikling. Fra fremspiringen havde roerne ellers meget god fart på, men som ugerne skred frem, gik bladtilvæksten lige så stille i stå, og den kraftige tilvækst af blade, som roerne plejer at have i sidste halvdel af juni, udeblev totalt. Jeg har desværre ikke billeder til at dokumentere det, men som jeg husker det, stod roerne bomstille i de sidste 2-3 uger, inden der igen kom regn. Det var hårdt at følge roerne igennem

dette, men endnu værre var det at se tørkens indvirkning på vores andre vårafgrøder. Byggen buskede sig ikke, som den skulle, hvilket har gjort, at den har set tynd og kedelig ud, og ærterne blev aldrig meget højere end til knæene. Til gengæld medførte det tørre og varme vejr, at ærtebladlusene havde optimale forhold, og så er den ene behandling, man har mulighed for med Pirimor, bare ikke tilstrækkelig.

Ukrudtsbekæmpelsen i roerne forløb fornuftig, men ...

Nå, men tilbage til roerne. Jeg syntes egentlig, at ukrudtsbekæmpelsen forløb fornuftigt, men det er klart, at når roerne nægter at vokse til og lukke

rækkerne før et godt stykke inde i juli, så bliver det problematisk. Vi radrensende hele arealet, og i nogle marker kørte vi også to gange, men vi har desværre stadig mange melder, som stikker over roerne.

Da roesåningen i år blev 2-delt, og sprøjtetraktoren også er såtraktoren, nåede jeg ikke at sprøjte clomazon ud inden fremspiring. Derfor forsøgte jeg mig i stedet med at tage en lille dosering med i de sidste tre sprøjtninger, men jeg synes godt nok, at det bider på roerne, selvom det er så små doser, og pga. tørken undlod jeg helt at tage lidt med i den sidste sprøjtning for ikke at stresser roerne yderligere.

WEKOAGRO **VSS**
MACHINERY AGRO

VSS SÅBEDSHARVE

- præcision
- korrekt arbejdsdybde
- arbejdsbredder 4 - 6 - 8 meter

KONTAKT DIN LOKALE
WEKOAGRO SÆLGER

KLOCHSVEJ 67 | 7441 BORDING | +45 86 86 24 44 | WEKOAGRO.DK

❶ Forsøg med roer sået efter vårbyg, hvor halmen er snittet og blot dybdeharvet. Halmen generede ikke såarbejdet nævneværdigt og ej heller fremspiringen. | ❷ Spredning af kali på roerne. | ❸ Første høstdag i vinterhvede. | ❹ Ind imellem bygerne i høsten pudsede vi brakmarker af – og igen er 2.-piloten på pletten.

Jeg spåede i et af mine tidligere indlæg, at ferskenbladlus kunne blive et problem, men her på bagkant har det vist sig ikke at blive tilfældet. På trods af at diverse lus har haft lukrative vilkår i alle andre afgrøder, har det bare ikke været tilfældet i roerne. Vi så enkelte planter med begyndende kolonidannelse af sorte bedebladlus, men det var ikke nok til at udløse en behandling.

Uændret roeareal i 2024

Sommeren bød også på en ny aftale mellem Danske Sukkerroedyrkere og Nordic Sugar om roedyrkningen de kommende år. Jeg synes, det er en fornuftig aftale, der er indgået. Jeg har da også tegnet samme roeareal til 2024, som jeg har haft i 2023, og det på trods af, at jeg har lidt mindre jord til 2024 og i forvejen har et presset roesædskitte.

Men prisen er høj nu, og vi ved ikke, hvor længe det varer ved, så derfor må sædskittet "lide" lidt nu, og så hellere reducere roearealet i en tid, hvor prisen er lav.

Udbytte i byggen omkring 6 tons

Som sagt er vi midt i kornhøsten, og status er lige nu, at vi har fået høstet alt byggen og mangler ærterne og størstedelen af vinterhveden. Byggen har givet som forventet, året taget i betragtning, med et gennemsnitsudbytte omkring de 6 tons. De første såede marker gav et ton mere, og de sidste såede ca. et ton mindre. Foragrene og sidste års roekulepladser var der stort set ikke korn på et

Roerne er sprøjtet 4 gange:

- 1/5 1L Goltix, 0,1L Nortron, 1L Betanal
- 11/5 0,5L Goltix, 0,1L Nortron, 1,5L Betanal, 0,025 Centium
- 18/5 0,75L Goltix, 0,1L Nortron, 1,5L Betanal, 0,025 Centium
- 31/5 0,75L Goltix, 1,5L Betanal

år som i år, så de trækker gevaldigt ned på gennemsnitsudbyttet. Ved siden af høsten har jeg den 5. august sprøjtet halvdelen af roerne for bladsvampe, og jeg forventer at sprøjte den anden halvdel, når ellers vinden lægger sig igen her de kommende dage. Mens vi har ventet på det høstvejret, har vi også pudset alle vores brakmarker af – det er der nogle timers arbejde i, når slagleklipperen ikke er bredere end 2,5 m.

Bryllup på Amalieager

Ellers har foråret og forsommeren stået i bryllupsforberedelsernes tegn. Vi valgte at holde vores bryllup i haven her på Amalieager. Dette affødte en masse arbejde for at få ejendommen til at fremstå flottest muligt. Den gamle trætrempel på lade og staldbygninger er blevet skiftet til stålplader, alle porte og staldvinduer har fået et nyt lag maling, hækkene er klippet, kanter er stukket og meget meget mere. Den 1. juli kulminerede alt vores arbejde i, at vi endelig kunne sige ja til hinanden i Dannemare Kirke og efterfølgende holde reception og bryllupsfest her i haven. Men ja, den 1. juli var også dagen, hvor tørken ophørte, og vejret tilnærmelsesvis slog over i efterårsvejr, hvilket det har været siden. Men vi havde en fabelagtig dag på trods af vejret, og efter sigende skulle regn på brudens slør føre til velstand og lykke, så det ser vi frem til. ■

Det glade brudepar.

Scan Roeteknik – specialisten i roemarken

Opbygning af gødningsudstyr til såmaskinen

Fabrikation af forplove til direktsåmaskine

Service på Kleine - Vervaet - Grimme optagere

Service på roesåmaskiner VIGTIGT det betaler sig at få lavet service på din såmaskine

Tlf. 40747810

Jan Poulsen

scan-roeteknik.dk · jan@scan-roeteknik.dk

Knud Erik Clausen, Holtegård ved Maribo,
Danske Sukkerroedyrkeres medlem af Landbrug &
Fødevarer arbejdsgruppe Primær Færdsel

Godt nyt fra Primær Færdsel – løsning vedr. kørsel med bælter samt lange og oversize motorredskaber på vejene

Danske Sukkerroedyrkere deltager aktivt i arbejdet i arbejdsgruppen Primær Færdsel i Landbrug & Fødevarer, hvor jeg repræsenterer foreningen. De seneste års arbejde har nu ført til ændringer, som vi i Primær Færdsel hilser velkommen, men der er dog stadigvæk mangler, som kræver en indsats fremadrettet.

Forbedring ved beregning af krav til bremses på redskab/vogn

Begrebet ”ubremset trækkende last” (Unbraked Towable Mass) fremgår af traktorens typeplade, normalt ca. 3.500 kg. Totalvægten af et bugseret redskab/vogn har hidtil dannet grundlag for danske myndigheder ved håndhævelse af loven i forhold til krav om montering af bremses på arbejdsredskab/vogn. Vi har påtalt, at denne fremgangsmåde ikke er korrekt, idet den del af vægten på det pågældende bugserede redskab/vogn, der overføres til traktoren, bør fratrækkes i den angivne totalvægt. Dette har myndighederne nu accepteret. Det betyder fremadrettet, at der nu skal være monteret bremses på et arbejdsredskab/vogn, såfremt totalvægten på arbejdsredskabet/vognens aksel overstiger 3.500 kg.

Gennembrud i forhold til kørsel med bælter og lange motorredskaber

Lovgivningen i forhold til kørsel med bælter samt lange motorredskaber har vi arbejdet på i mange år i arbejdsgruppen. Vi har nu langt om længe opnået et vigtigt gennembrud i arbejdet, hvor kørsel med bælter og lange motorredskaber hidtil alene har været lovligt med midlertidige dispensationer. Fremadrettet lægges det ind under den reviderede særtransportbekendtgørelse. Det betyder f.eks., at oversize selvdrevne kartoffel- og roeoptagere (3 akslet) og renselæsemaskiner samt mejetærskere med og uden bælter kan opnå særtransporttilladelse og derved

køre som en selvkørende blokvogn.

Det indebærer, at det pågældende køretøj er afmærket med refleksplader samt et gult skilt med teksten ”Særtransport”. Endvidere skal der være ansøgt hos Vejdirektoratet om en særtransporttilladelse. Denne særtransporttilladelse skal medbringes i det pågældende køretøj.

EU-forslag om at forlænge overgangsordning vedr. krav til bremsesystemer

For år tilbage blev der stillet nye krav til bremsesystemer fremadrettet. Dette betød, at der fremadrettet skal være henholdsvis luftbremser eller 2-strengt hydrauliske bremses på traktorer

Gennembrud i forhold til kørsel med bælter samt lange og oversize motorredskaber, f.eks. renselæsemaskiner, som nu kan køre på vejene som ”særtransport”.

Hjemmesiden "Landtrafik.dk" giver et godt overblik over gældende lovgivning samt de seneste nye tiltag.

samt påhængsredskaber/vogne. I en overgangsperiode indtil 1/1-2025 må nye traktorer være i stand til at kunne køre med henholdsvis 1-strengs- og 2-strengs-bremser. Denne mulighed må iflg. den nuværende lovgivning ikke forefindes fra 1/1-2025. Det vil sige, at nye traktorer efter 1/1-2025 ikke kan anvendes til kørsel med 1-strengs hydrauliske bremsere på redskaber/vogne. Man har fra EU nu stillet forslag om, at den nuværende overgangsperiode forlænges udover 1/1-2025, hvilket vi i Primær Færdsel naturligvis vil arbejde for bliver tilfældet.

2,55 m er størst tilladte vognbredde

Den største tilladte bredde på en vogn er 2,55 m, men vi ser desværre stadigvæk, at det bliver forsøgt at sælge halmvogne, som fikserer halmballerne med en eller anden jernkonstruktion, og de pågældende vogne er ofte ikke i stand til at overholde kravet på maks. 2,55 m. Kan de ikke det, må de således ikke forefindes på offentlig vej. Vi oplever også, at politiet griber meget konsekvent ind overfor dette og nedlægger kørselsforbud. En løsning kan være at montere langsgående nylonstroppe, så man derved opfylder kravet.

Km-baseret vejafgift rammer også roedyrkerne

I vores arbejde i Primær Færdsel har vi et godt og konstruktivt samarbejde med brancherne for vognmændene. Vi har gennem høringssvar på det seneste påtalt den netop vedtagne km-baserede afgift. En urimelig afgift der også vil ramme de danske roedyrkere. ■

AXIS H 50.2 EMC+W

Den ypperste præcisionsspreder

- klar til Precision Farming

Markedets hurtigste reaktionsevne indenfor dosering, kileafluk, graderet tildeling, kantspredning, opstart, afslutning og korrektioner. EMC doseringssystemet, som arbejder med individuel doseringsmåling på højre og venstre spredeskive, er mere end dobbelt så præcis som spredere med vejecelldosering.

4,2 tons jubilæumsspreder

- Individuelle hydrauliske drev
- 12-50 m spredebredden
- Kantspredning til begge sider

JUBILÆUMSSPREDEREN INDEHOLDER:

Overbygning til 4.200 ltr., presenning, LED-lygter, stige, 24-36 m spredeskiver og er ISOBUS-konvertibel.

SPECIEL JUBILÆUMSPRIS
kr. 234.900,-
Normalpris kr. 332.800,-

Priser er ekskl. moms og montering.

Vil du vide mere?

Christian Korsholm tlf. 76 40 86 66
Christian Kyhn Lorenzen, tlf. 76 40 86 68

Af Jørn Dalby

Liberaliseringen af EU's sukkerordning har udfordret og krævet omstillinger i sukkerproduktionen på Mauritius

De to indlæg fra Mauritius og Japan er skrevet med udgangspunkt i to artikler i "News fra WABCG" fra Verdensorganisationen af Roe- og Rørdyrkere, WABCG.

Rekordlav sukkerproduktion på Mauritius

Sukkerproduktionen på Mauritius endte i 2022 på et rekordlavt niveau. Produktionen nåede 242.707 tons, hvilket er 9 % mindre end året før. Ser man over en lidt længere periode, er der tale om en alarmerende nedgang på 50 % siden 2010. Før den tid havde Mauritius været et ud af en gruppe af udviklingslande, som var omfattet af en garanteret mindstepris på sukker ved eksport til EU, men med den daværende liberalisering af EU's sukkerordning ophørte samtidig denne fordelagtige ordning for de pågældende udviklingslande.

I samme periode siden 2010 er arealet med sukkerrør på Mauritius dog kun faldet med 30 %, hvilket antyder et markant fald i produktiviteten. Klimaforandringer har i høj grad været medvirkende med ændring i vejret, og det har generelt forværret landbrugsudbyttet på øen, men der har også været en faldende interesse i produktion af sukkerrør. Det har ikke kun været demografisk bestemt, men den skyldes også en udvikling som følge af dårligere økonomi i dyrkningen af sukkerrør. Mauritius er en ø med et begrænset areal, og der var derfor ventet en reduktion i arealet og produktionen af sukkerrør i takt med, at arealer nu benyttes til andet. Det er dog afgørende

at fastholde en produktion over et vist niveau for at kunne bevare en rimelig økonomi i sukkerproduktionen.

Der er også sket tiltag og en nødvendig reform af sukkersektoren på Mauritius for at tilpasse sig markedet efter EU's liberalisering af sukkerordningen med lavere priser til følge. Landet er overgået fra langt overvejende at producere råsukker til at blive leverandør af hvidtsukker. Herunder produktionen af specialiserede sukkerprodukter samt etablering af raffinaderier til at omdanne råsukkerproduktionen til hvidtsukker med en EEC 2 kvalitet. På trods af reformen har sukkerproduktionen på Mauritius haft svære betingelser i et marked underlagt en svingende og

usikker verdensmarkedspris, som ofte har ligget under de gennemsnitlige produktionsomkostninger. Økonomien i sukkerproduktionen er således forringet siden EU liberaliserede sin sukkerpolitik i årene op til 2010. Indtægten ved salg af sukker i perioden 2010-2021 er faldet med mindst 25 % på trods af reformtiltagene, og i samme periode er produktionsomkostningerne steget. Denne økonomiske udvikling har påvirket sukkerproduktionen negativt. Mauritius har også en ulempe pga. sin lille størrelse og mangel på stordriftsfordele samt et begrænset hjemmemarkedsforbrug på kun 10 % af produktionen. Landet er derfor meget påvirket af de globale priser.

Sukkerproduktionen på Mauritius er faldet med 50 % siden 2010, hvor EU liberaliserede sin sukkerpolitik. Med liberaliseringen faldt prisen på sukkeret, hvilket bl.a. også påvirkede en gruppe af udviklingslande med eksport af sukker til EU.

Jeg har selv besøgt Mauritius og set deres sukkermøller og sukkerplantager. Begge dele savner store investeringer, for at de kan blive så effektive, at de kan konkurrere på verdensmarkedet. Før EU's liberalisering af sukkerpolitikken eksporterede Mauritius så meget råsuiker til EU, at det udgjorde landets største eksportindtægt, men med den faldende sukkerproduktion er turisterhvervet nu den største indtægtskilde for landet.

Udviklingen har på det seneste fået sukkerproducenterne og andre interessenter til at se på mulige tiltag for at styrke økonomien i sukkerproduktionen. I 2021 førte det bl.a. til en øget fokus på indtægten fra bagassen (restproduktet af sukkerrørene) til energiproduktion samt på salget af melassen, således at de to biprodukter nu står for 25 % af indtægten. Og produktionen af højværdi sukker-specialprodukter er blevet øget, så den del nu udgør 50 %.

Japan omstiller fra at plante roer til at så roerne

Udbyttet i Japan var i 2022 på 64,23 t roer/ha, 9 % lavere end det foregående år, som dog også var et godt høstår. Reduktionen i udbyttet skyldtes, at roerne var ramt af sygdomme og oversvømmede marker på grund af voldsom regn og høje temperaturer efter juli måned. Sukkerindholdet endte på 16,1 %, det laveste sukkerindhold i de sidste 7 år. Cercospora og andre sygdomme de primære årsager. Når der både er voldsom regn og høje temperaturer, gav det gode betingelser for sygdomme, som sammen med den megen nedbør ramte udbyttet i roerne.

I 2022 var det tilsåede areal faldet med ca. 2.300 ha sammenlignet med året før. Hovedårsagen er et skifte til mindre arbejdskraftkrævende afgrøder som hvede og bønner. For at spare arbejdskraft har Japan de senere år i stor stil skiftet fra at plante roerne til at så roerne direkte – som i Europa. Den direkte

såning udgjorde i 2000 3,2 %, mens såningen i 2022 var øget til 40,2 % af roearealet.

På den anden side er de internationale priser på pesticider steget på grund af en stigende global efterspørgsel efter korn samt stigende energipriser. Gødningspriserne er også skyhøje i Japan.

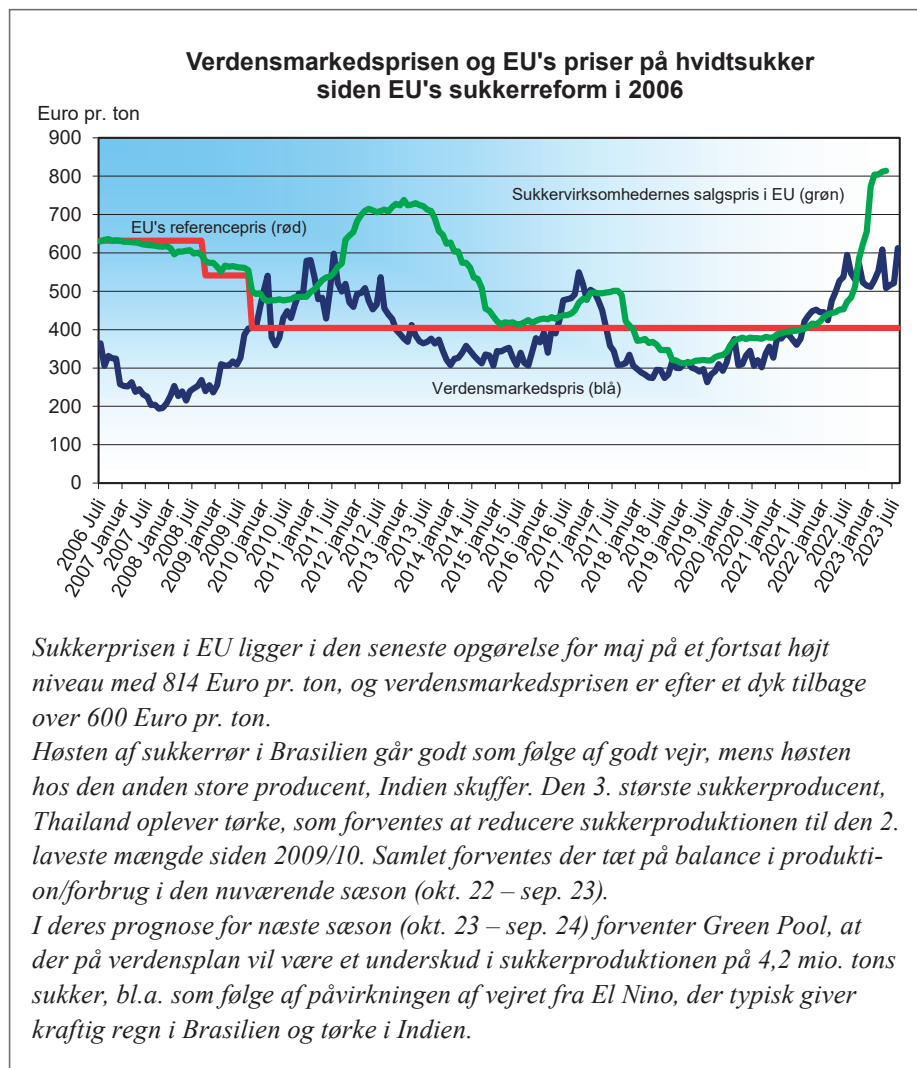
Fra politisk side har også besluttet at se på omfanget af statsstøtten til roe- og sukkerproduktionen, hvor det på grund af den gode høst af sukkerroer i de seneste 5 år er besluttet at nedsætte statstilskuddet fra 2023. Det har ført til en presserende opgave for dyrkerorganisationen i forhold til at sikre indkomsten for dyrkerne under de nye forhold.

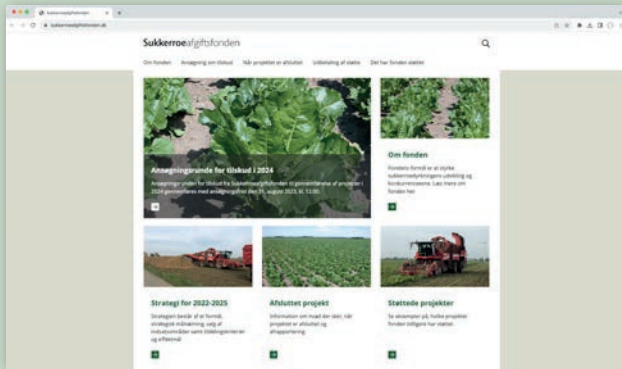
Her arbejder man bl.a. på en reduktion af gødningsomkostningerne gennem brug af jordanalyser og bedre udnyttelse af næringsstofferne i jorden. Herunder

Japan oplevede i 2022 voldsom regn og høje temperaturer, hvilket gav gode betingelser for sygdomme i roerne og reduktion i udbyttet.

en effektiv udnyttelse af organisk materiale som kompost og ved at fremme udviklingen og brugen af billige gødninger. ■

Af Klaus Sørensen

Sukkerroefgiftsfonden har ansøgningsrunde for tilskud til gennemførelse af projekter i 2024.

Der er ansøgningsfrist den 31. august 2023, kl. 12.00.

Sukkerroefgiftsfonden er en fond, som i lighed med en række øvrige afgiftsfonde indenfor landbrugs- og gartneriområdet er stiftet og yder tilskud til en række aktiviteter i henhold til bestemmelserne i den lov, som i daglig tale benævnes Landbrugsstøtteleven.

Sukkerroefgiftsfondens formål er at styrke udviklingen og dyrkningen af økologiske og konventionelle sukkerroer på bæredygtige vilkår i Danmark.

Sukkerroefgiftsfondens strategiske målsætning er at

- styrke sukkerroedyrkningens konkurrenceevne med henblik på en fremtidssikring af erhvervet i Danmark og herigennem medvirke til at understøtte den samfundsmæssige værdiskabelse fra sukkerroesektoren.
- udnytte ny viden og dyrkningstekniske løsninger, der tager højde for fremtidige udfordringer og lovkrav indenfor sukkerroedyrkningen
- styrke primærproducenternes udbytte og økonomi ved dyrkning af sukkerroer
- reducere pesticidbelastningen i sukkerroedyrkningen
- tilpasning af sukkerroedyrkningen til ændrede klimaforhold samt fokus på klimaaftrykket

Sukkerroefgiftsfonden prioriterer at yde tilskud til to indsatsområder indenfor rammerne af det samlede regelgrundlag for fonden (Landbrugsstøtteleven):

- Forskning og udvikling
- Videnoverførsel og informationsaktioner samt rådgivning

Læs nærmere på sukkerroefgiftsfonden.dk for yderligere information og ansøgningssekema.

Mindestøtten Erhardt Frede

Af Klaus Sørensen

I sommeren 2022 modtog Danske Sukkerroedyrkere en henvendelse vedr. mindestøtten for Erhard Frederiksen, som er placeret i udkanten af Maribo ved Skovnæs. Henvendelsen kom fra ”Borgerforeningen for Holeby og Omegn af 2009”, som ansøgte om flytning af mindestøtten fra den nuværende placering ved Maribo til Holeby. Deres ønske er, at den i stedet opstilles ved den gamle sukkerfabrik i Holeby, ”Sukkerfabrikken Lolland”, som Erhardt Frederiksen sammen med sin bror Johan Frederiksen grundlagde med opstart i januar 1874.

”Sukkerfabrikken Lolland” var sammen med fabrikken i

Mindestøtten for Erhard Frederiksen, grundlægger af ”Sukkerfabrikken Lolland”. Mindestøtten er i dag placeret i udkanten af Maribo ved Skovnæs.

Odense med produktionsstart i december 1873 de første to sukkerfabrikker i Danmark.

Mindestøtten tilhører i dag Lolland kommune

Henvendelsen fra borgerforeningen i Holeby var anledning til, at vi fra Danske Sukkerroedyrkere gav os til at undersøge, hvem der i dag er ejer af mindestøtten og dermed kan træffe beslutning om en evt. flytning eller ej. Det viste sig ikke at være så ligetil en sag at få afklaret, hvor vi undervejs var omkring museumsfolk m.fl. Vi var herunder også i kontakt med Lolland kommune, der dykkede ned i sagen, og de kunne i januar 2023 oplyse, at mindestøtten for Erhardt Frederiksen tilhører Lolland kommune, som også har ren- og vedligeholdelsespligten på den. Lolland kommune havde samtidig fundet noget information frem om historien bag mindestøtten, der efter opsætningen i 1917 havde lidt en hård skæbne i 1960 med en påkørsel, så der måtte laves en helt ny mindestøtte, *se uddrag af notat*. Det er denne nye mindestøtte, vi i dag kan se ved Skovnæs ved Maribo.

Med ejerskabet til stenen er det således op til Lolland kommune at beslutte, om mindestøtten evt. skal flyttes.

Oprindeligt blev mindestøtten rejst af landboorganisationerne og herunder også roedyrkerne, og set fra Danske Sukkerroedyrkeres side er det i forhold til en kommende placering vigtigt, at den får en god placering, hvor den kommer til sin ret, og hvor flest mulige har mulighed for at se den i det daglige – til ære for Erhard Frederiksen og den store betydning han havde for opbygningen af roe- og sukkerproduktionen i Danmark. ■

Uddrag af notat fra Lolland kommune om mindestøtten

29. november 1917

Mindestenen opføres i rundkørslen i Maribo d. 29. november 1917. Stenen blev rejst af landboorganisationerne til minde om roedyrkernes foregangsmand Erhard Frederiksen.

25. december 1960

Mindestenen påkøres i rundkørslen af en Esso tankvogn, og det var så voldsomt, at den originale støtte fra 1917 måtte kasseres. Stenhuggermester Henning Jensen og Edmund Sørensen får til opgave at lave en ny støtte.

14. januar 1961

Resterne af den påkørte og total-skadede mindesten fjernes fra rundkørslen i Maribo og oplagres formentlig hos stenhugger H. Jensen.

5. marts 1962

Bestilling på ny mindesten blev et år forsinket. Prisen på en ny sten steg fra 25.000 kr til 30.000 kr, fordi der ikke blev truffet beslutning om bestilling af kommunen. Dette skyldes, at der var uklarhed om, hvem der havde vedligeholdelsespligten af stenen opført i 1917 – det konkluderes til at være Maribo Kommune.

14. december 1964

Servitut om mindestøtten er indført i tingbogen. I servituten beskrives det, at mindesmærket opstilles på matrikel 45e, Maribo markjorder, tilhørende Balling Engelsen, på et areal beliggende mellem den nordligste indkørsel til fabrikken og jernbanesporene til denne. I servituten beskrives det, at mindestenen tilhører Maribo købstadkommune, og at Maribo Kommune har ren- og vedligeholdelsespligten.

9. januar 1965

Den nye mindesten har nu været færdighugget i et år, og man venter

på at Maribo Kommune genrejser stenen. Det er nu 4 år siden, mindestenen blev ødelagt. Den nye mindestøtte bliver genrejst inden for nærmeste fremtid ved den gamle sukkerfabrik i Maribo, kaldt KBE.

17. september 1967

50-års dag for rejsning af mindesmærket. Mindesmærket er blevet opsat på det aftalte areal, tilhørende B. Engelsen ved den gamle sukkerfabrik i Maribo.

17. september 1976

Sukkerfabrikkerne har tilbudt at flytte mindestøtten til Ny Skovnæs og sørge for fremtidig vedligeholdelse. Dette skyldes manglende vedligehold af området omkring mindestøtten, som var groet til med ukrudt og fyldt med affald og gamle henkastede cykler ved den nuværende placering ved KBE, hvilket ikke er en mindestøtte værdigt. Samtidigt havde E. Frederiksen meget lidt med Maribo fabrikken at gøre.

28. september 1976

Mindestenen forsøges flyttet til Holeby, fordi E. Frederiksen startede og byggede sukkerfabrikken ”Lolland” i Holeby, med to tilhørende boligområder til fabrikken og gårdens arbejdere, samt anlagde den første roebane. Han fik bl.a. ledelsen af den daværende Lollandske Jernbane til at ændre de allerede fastlagte planer om en jernbane fra Maribo til Rødby. Hans forslag var at anlægge jernbanen forbi Holeby, hvilket grundlagde Holeby som stationsby og hævdede byen over landsbyniveauet. E. Frederiksen grundlagde også mejeriet i Holeby.

17. maj 1977

Mindestenen for roedyrkernes foregangsmand E. H. Frederiksen er nu rejst ved Ny Skovnæs.

DANSKE TOPSORTER

DAVINCI RZ

- Velafprøvet højtydende sort
- Højt økonomisk udbytte (+547 kr. pr. ha*)
- Meget høj renhed = **stort renhedstillæg**
- Meget stort bladdække
- Egner sig til tidlig såning

FANFARE RZ NY

- Ny højtydende sort
- Højt økonomisk udbytte (+499 kr. pr. ha*)
- Meget høj renhed = **stort renhedstillæg**
- Nem at høste

TWIX RZ/NT

- Højtydende nematode-sort
- Højt økonomisk udbytte på nematode-inficeret jord (+180 kr. pr. ha****)
- Højeste renhed i nematodeforsøg = **stort sukkertillæg**
- Nem at høste

ROXY RZ

- Velafprøvet højtydende sort
- Højt økonomisk udbytte (+125 kr. pr. ha*)
- Meget høj renhed = **stort renhedstillæg**
- Stort bladdække
- Egner sig til tidlig såning

ARAGON RZ NY

- Ny højtydende sort
- Højt økonomisk udbytte (+773 kr. pr. ha*)
- Meget høj renhed = **stort renhedstillæg**
- Største bladdække af alle sorter
- Stort rodudbytte

NAKSKOV RZ

- Økologisk
- Højt økonomisk udbytte i økologiske forsøg (+272 kr. pr. ha****)
- Meget høj renhed = **stort renhedstillæg**
- Stort bladdække

NAKSKOV RZ NY ALL-ROUND

- Ny højtydende all-round sort
- Højt økonomisk udbytte (+823 kr. pr. ha*)
- Højeste renhed af alle RZ-sorter = **stort renhedstillæg**
- Stort rodudbytte og nem at høste
- Egner sig til tidlig såning

CASTELLO RZ/NT

- Højtydende nematode-sort
- Højt økonomisk udbytte på nematode-inficeret jord (+932 kr. pr. ha**)
- Højeste renhed af alle NT-sorter = **stort renhedstillæg**
- Meget høj sukkerprocent = **stort sukkertillæg**

PRØVESORTER

TROOP RZ (fht. 103*)
CATAPULT RZ (fht. 101*)

Køb dit roefrø på maribobeetshop.dk
Kontakt Ole Lauridsen mobil 2211 2221.
Eller din DLF-frøavlskonsulent.